

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W SZCZECINIE

LSZ.410.7.1.2024

Pan
Adam Surmacz
Prezes
Stowarzyszenia Przyjaciół Mediów
ul. Gabriela Narutowicza 6/U1,
70-231 Szczecin
Adres do doręczeń:
[...]¹

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/031 – Funkcjonowanie Funduszu Sprawiedliwości

¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902), Najwyższa Izba Kontroli wyłączyła jawność informacji w zakresie danych prywatnych osoby fizycznej. Wyłączenia tego dokonano w interesie osoby fizycznej.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie Przyjaciół Mediów w Szczecinie ²
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Surmacz, Prezes Stowarzyszenia ³ do 27 maja 2020 r. oraz od 31 grudnia 2021 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił Mateusz Wagemann ⁴ , Prezes, od 28 maja 2020 r. do 30 grudnia 2021 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Uzyskiwanie dofinansowania ze środków Funduszu. 2. Wykonywanie umowy nr DFS-II.7211.117.2020 na realizację zadań Funduszu Sprawiedliwości.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia kontroli ⁵ z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁶
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	1. Aneta Arczewska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/101/2024 z 28 maja 2024 r., specjalista kontroli państwowej upoważnienie nr LSZ/6/2025 z 2 stycznia 2025 r., upoważnienie nr LSZ/52/2025 z 17 marca 2025 r. 2. Adam Milczarek, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/102/2024 z 28 maja 2024 r., specjalista kontroli państwowej upoważnienie nr LSZ/15/2025 z 7 stycznia 2025 r. 3. Adam Borowski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LSZ/103/2024 z 28 maja 2024 r. 4. Robert Lewandowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/121/2024 z 25 czerwca 2024 r., LSZ/144/2024 z 27 sierpnia 2024 r., nr LSZ/3/2025 z 2 stycznia 2025 r. 5. Małgorzata Wejwer, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/136/2024 z 12 sierpnia 2024 r. (akta kontroli str. 1-6, 3344-3347, 3597-3598)

² Dalej: Stowarzyszenie.

³ Dalej: Prezes.

⁴ Dalej: Były Prezes.

⁵ 3 kwietnia 2025 r.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁷ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Stowarzyszenie realizowało umowę dotacji⁸ sfinansowaną ze środków Funduszu Sprawiedliwości, której deklarowanym celem było przeciwdziałanie przestępczości oraz pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem poprzez budowę lokalnych internetowych serwisów informacyjnych oraz prowadzenie akcji i działań informacyjnych wspierających działalność Dysponenta Funduszu. Przygotowana w ww. zakresie oferta była procedowana z naruszeniem zasad uczciwej konkurencji, ponieważ przed ogłoszeniem konkursu jej treść była konsultowana z ówczesnym Dyrektorem Departamentu Ministerstwa Sprawiedliwości obsługującego Dysponenta Funduszu, po czym dokonane zostały istotne zmiany jak: cel główny i cele szczegółowe zadania, rezultaty, produkty i kosztorys.

Stowarzyszenie wytworzyło większość produktów umowy dotacji, w szczególności uruchomiło trzy internetowe serwisy informacyjne oraz sześć powiązanych z nimi profili w mediach społecznościowych. Nie było jednak w stanie potwierdzić, że zrealizowało cele i rezultaty umowy, ani nawet wykazać, jaki był faktyczny zakres niektórych zadań sfinansowanych ze środków publicznych (np. kampanii reklamowych w Internecie). Nie udowodniło także, że wydatki poniesione na zakup usług informatycznych i reklamowych, w kwocie wynoszącej 1 783,7 tys. zł zostały dokonane z zachowaniem wynikających z umowy dotacji zasad racjonalności i efektywności wydatków publicznych⁹. Przed przeprowadzonymi w dniach 29 i 31 stycznia 2025 r. przez NIK oględzinami usunięto bowiem na wszystkich stronach internetowych informacje o zainstalowanych wtyczkach, które dostarczały szczegółowych statystyk dotyczących ruchu na stronie, a ponadto było to wynikiem nieprecyzyjnego opisywania przez Stowarzyszenie zamawianych usług. Powyższe skutkowało możliwością uznania wydatków sfinansowanych z dotacji za niekwalifikowalne, o czym kontrolerzy NIK poinformowali, w trybie art. 51 ust. 1 ustawy o NIK, Dysponenta Funduszu.

Realizacja zadań sfinansowanych z Funduszu Sprawiedliwości przebiegała z rażącym naruszeniem postanowień umowy dotacji. Stwierdzono, że wybór podmiotu, na rzecz którego wydatkowano 774,9 tys. zł z tytułu prowadzenia kampanii reklamowych i działań marketingowych w Internecie został dokonany z naruszeniem zasad uczciwej konkurencji, a kwotę 69,5 tys. zł wydatkowano na zadania, które nie były niezbędne do realizacji umowy dotacji, tj. studia MBA¹⁰ Prezesa Stowarzyszenia i osoby jemu najbliższej, studia z zarządzania dla pracownika Stowarzyszenia posiadającego wykształcenie i doświadczenie w tym kierunku oraz kurs języka angielskiego. Ustalono także, że portale internetowe sfinansowane z dotacji celowej były wykorzystywane do promowania konkretnych partii politycznych, ich postulatów i przedstawicieli oraz zawierały treści, które powszechnie uznaje się za tzw. „mowę nienawiści”.

Objęte badaniem wydatki ze środków dotacji były ponoszone wyłącznie za pośrednictwem rachunku bankowego wyodrębnionego do obsługi umowy dotacji, w formie przelewów lub płatności kartą powiązaną z tym rachunkiem, zostały ujęte

⁷ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁸ Umowa dotacji nr DFS-II.7211.117.2020 z 18 września 2020 r. na kwotę 7 736 tys. zł, zawarta z Ministrem Sprawiedliwości na realizację zadania pt. „Budowa i rozwój lokalnych internetowych serwisów informacyjnych w celu prowadzenia akcji i działań informacyjnych wspierających sieć przeciwdziałania przyczynom przestępczości i pomocy pokrzywdzonym przestępstwem”.

⁹ Wynikało to z usunięcia przed przeprowadzonymi w dniach 29 i 31 stycznia 2025 r. przez NIK oględzinami na wszystkich stronach internetowych informacji o zainstalowanych wtyczkach, które dostarczały szczegółowych statystyk dotyczących ruchu na stronie oraz ogólnego i nieprecyzyjnego opisywania przez Stowarzyszenie zamawianych usług.

¹⁰ Executive Master of Business Administration, tzw. studia menadżerskie.

w kosztorysach i faktycznie poniesione w okresie realizacji zadań wskazanym w umowie. Stwierdzono natomiast, że część dokumentujących je dowodów księgowych nie spełniała wymogów określonych w art. 21 i 22 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹¹ (5,1% badanej próby) oraz w umowie dotacji i w załączniku nr 5 do tej umowy (91%).

Przedstawiając powyższe oceny należy zaznaczyć, że z uwagi na odmienny zakres kompetencji kontrolnych NIK w odniesieniu do podmiotów nienależących do sektora finansów publicznych, w ramach przeprowadzonej kontroli nie dokonano oceny celowości i rzetelności realizacji przez Stowarzyszenie zadań finansowanych ze środków Funduszu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Uzyskiwanie dofinansowania ze środków Funduszu. Wykonywanie umowy nr DFS-II.7211.117.2020 na realizację zadań Funduszu Sprawiedliwości.

Opis stanu faktycznego

1. Cele statutowe Stowarzyszenia i proces ubiegania się o dofinansowanie

Stowarzyszenie zostało utworzone 31 maja 2012 r.¹² Zgodnie ze statutem przyjętym uchwałą Walnego Zebrania nr 12/9/2018 z 14 września 2018 r. cele Stowarzyszenia, obejmowały m.in.: udzielanie pomocy medycznej, psychologicznej, rehabilitacyjnej, prawnej i materialnej pokrzywdzonym przestępstwem i członkom ich rodzin oraz rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej; wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej; pomoc ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą; działalność na rzecz: ratownictwa i ochrony ludności, rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka; osób z niepełnosprawnościami i w wieku emerytalnym; równych praw kobiet i mężczyzn; przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. Cele te nie przewidywały wprost realizacji zadań Funduszu, związanych z przeciwdziałaniem przyczynom przestępczości¹³.

(akta kontroli str. 55-60, 61-65)

Stowarzyszenie, przed otrzymaniem dotacji z Funduszu wykonywało zadania zbliżone do objętego umową dotacji, tj.: uruchomiło portal społecznościowy „Międzypokoleniowa Szkoła Zdrowia” i stronę internetową dedykowaną grupie zawodowej lekarzy i studentów kierunku lekarskiego, za pośrednictwem których podejmowało działania informacyjne, zarządzało ich funkcjonowaniem, promocją i upowszechnianiem zamieszczanych treści. W ramach działalności prowadzonej przez Stowarzyszenie podejmowane były akcje promujące przedsięwzięcia i projekty poprzez: budowę i promocję stron internetowych oraz w mediach społecznościowych, akcje reklamowe oraz przygotowanie, druk i dystrybucję wydawnictw (ulotek, plakatów, folderów). Inicjatywy podejmowane w Stowarzyszeniu obejmowały także nauczanie samoobrony, działania na rzecz zwiększania znajomości przepisów prawnych dotyczących naruszania nietykalności cielesnej i obrony osobistej, prowadzenie porad prawnych dla osób pokrzywdzonych przestępstwem.

¹¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm. Dalej: ustawa o rachunkowości.

¹² Według Krajowego Rejestru Sądowego do 18 marca 2024 r. funkcjonowało pod nazwą Stowarzyszenie Przyjaciół Zdrowia.

¹³ M.in.: podejmowanie przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i informacyjnym, w tym dotyczących przyczyn i uwarunkowań przestępczości oraz jej zapobiegania; podejmowanie, organizowanie i zlecanie badań naukowych i prac rozwojowych oraz współpracy z innymi jednostkami w tym zakresie, dotyczących przyczyn i uwarunkowań przestępczości oraz jej zapobiegania; upowszechnianie wiedzy na temat praw osób pokrzywdzonych przestępstwem (art. 43 § 8 pkt 4 lit. b), d), f) ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy, Dz. U. z 2024 r. poz. 706).

(akta kontroli str. 7-8, 28-30, 280-358)

Stowarzyszenie, według stanu na dzień rozpoczęcia realizacji przedmiotu umowy dotacji¹⁴ dysponowało pomieszczeniem w lokalu usytuowanym w Szczecinie przy ul. Gabriela Narutowicza 6/U1, przeznaczonym do prowadzenia działań objętych umową, wyposażonym w meble i urządzenia (komputer, telefon). Do realizacji zadania zaangażowana została kadra zarządzająca, tj. koordynator projektu, dyrektor ds. medialnych i podmiot do obsługi księgowo-rachunkowej oraz trzy zespoły do zadań merytorycznych: w Szczecinie, Lublinie i Radomiu.

(akta kontroli str. 280-358)

Prezes zeznał, że zespoły redakcyjne w Lublinie i Radomiu realizowały zadania zdalnie. *Na potrzeby realizacji zadań określonych w ofercie nie było konieczności organizowania miejsca (siedziby) do prowadzenia działalności.*

(akta kontroli str. 2935, 2936, 2937-2940)

Funkcję koordynatora projektu, do zadań którego należał nadzór nad realizacją zadań merytorycznych, prawidłowość ponoszenia wydatków oraz monitorowanie i sprawozdawczość z realizacji projektu powierzono osobie, która w okresie przed zawarciem umowy dotacji (18 września 2020 r.) nieodpłatnie świadczyła pomoc prawną¹⁵, pełniła funkcję osoby pierwszego kontaktu w Ośrodku Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem w Szczecinie oraz prowadziła zajęcia, przedmiotem których były zagadnienia prawne.

Dyrektorem ds. medialnych odpowiedzialnym za działalność prasową w Stowarzyszeniu¹⁶ została osoba posiadająca doświadczenie w koordynacji projektów (w tym dotyczących udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej), prowadzeniu kampanii informacyjnych oraz w zarządzaniu ww. Ośrodkiem i organizacją pozarządową.

Podmiot zewnętrzny, z doświadczeniem w obsłudze dokumentacji stowarzyszeń i fundacji wyznaczony został do prowadzenia rachunkowości zadania¹⁷.

W trzech zespołach regionalnych przewidywano realizację zadań merytorycznych przez:

- redaktorów naczelných wykonujących zadania określone w ustawie z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe¹⁸, odpowiedzialnych za publikowanie informacji w internetowych serwisach informacyjnych utworzonych w ramach umowy dotacji oraz biorących udział w ich przygotowaniu; osoby, którym powierzono ww. funkcję posiadały doświadczenie w: publikacji prac naukowych, realizacji projektów badawczych dotyczących mediów, komentowaniu wydarzeń politycznych¹⁹; wykonywaniu czynności zawodowych prezentera radiowego, redaktora gazety i strony internetowej oraz redaktora programowego w lokalnym radiu²⁰; redagowaniu tekstów informacyjnych i naukowych oraz zarządzaniu stroną internetową²¹;
- kierowników redakcji odpowiedzialnych za bieżącą działalność redakcji, nadzór nad pracą dziennikarzy i publikację materiałów; doświadczenie dwóch z trzech osób pełniących tą funkcję związane było z: prowadzeniem kampanii informacyjnych

¹⁴ Według oferty z 11 września 2020 r. o sumie kontrolnej 0793-dcb3-97ca, która stanowiła załącznik nr 1 do umowy dotacji.

¹⁵ W tym osobom pokrzywdzonym przestępstwem i zagrożonym wykluczeniem społecznym.

¹⁶ W tym za: rejestrację tytułów prasowych; spójność przekazu w trzech internetowych serwisach informacyjnych i nadzór nad ich merytoryczną działalnością; kierunki działalności medialnej.

¹⁷ Tj. prowadzenie ksiąg rachunkowych, dokonywanie rozliczeń podatkowych i ZUS, sporządzanie sprawozdań finansowych i deklaracji podatkowych i ZUS.

¹⁸ Dz.U. z 2018 r. poz. 1914.

¹⁹ Redaktor naczelny redakcji w Szczecinie.

²⁰ Redaktor naczelny w Lublinie.

²¹ Redaktor naczelny w Radomiu.

i profili internetowych oraz działalnością dziennikarską²²; przygotowaniem reportaży w kanałach telewizyjnych, tworzeniem i korektą tekstów, tworzeniem zespołów redakcyjnych²³;

- dziennikarzy, do zadań których należało tworzenie materiałów do publikacji oraz pisanie i publikacja artykułów, wykonywanie materiałów zdjęciowych i audiowizualnych; w redakcji w Szczecinie były to cztery osoby z doświadczeniem w tworzeniu materiałów dziennikarskich i ich publikowaniu, prowadzeniu mediów społecznościowych, budowaniu i rozwijaniu organizacji pozarządowych; w Lublinie – dwie, z których jedna posiadała doświadczenie w roli dziennikarza, realizatora i prezentera rozgłośni radiowej, w Radomiu – jedna z doświadczeniem w tworzeniu artykułów naukowych, organizacji wydarzeń, koordynacji projektu edukacyjnego.

(akta kontroli str. 280-358)

Stowarzyszenie otrzymało dotację w wyniku pozytywnego rozpatrzenia przez Dysponenta Funduszu oferty złożonej 30 czerwca 2020 r., tj. w terminie wyznaczonym w ogłoszeniu o VII otwartym konkursie ofert na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu²⁴ (do 1 lipca 2020 r.)²⁵. W wyniku oceny merytorycznej oferty²⁶ przyznanych zostało 141 punktów (tj. 67,8% z maksymalnych 208 punktów).

(akta kontroli str. 85, 86-103, 107-108, 109-185)

Kontrola wykazała, że projekt oferty dotyczącej sfinansowania ze środków Funduszu lokalnych serwisów informacyjnych był przedmiotem konsultacji z ówczesnym Dyrektorem Departamentu Funduszu Sprawiedliwości MS 8 czerwca 2020 r., tj. cztery dni przed ogłoszeniem ww. VII konkursu ofert (12 czerwca 2020 r.)²⁷. Projekt ten pokrywał się w znacznej mierze z ostateczną wersją oferty złożonej w konkursie, natomiast niektóre jego fragmenty zawierały adnotacje, że zostaną później uzupełnione. Zawierał on m.in.:

- siedem z ośmiu zadań serwisów lokalnych, które miały zostać utworzone ze środków dotacji;
- opis projektów i innych działań podjętych przez Stowarzyszenie potwierdzających doświadczenie w realizacji zadań objętych finansowaniem;
- skład osobowy kadry zarządzającej projektem, zespołu redakcji w Szczecinie i rezerwowego zasobu kadrowego, w tym dane osobowe, wykształcenie i doświadczenie: koordynatora projektu, dyrektora ds. medialnych, podmiotu realizującego obsługę księgowo-rachunkową, kierownika redakcji i dziennikarzy; w projekcie oferty nie określono składu osobowego redakcji w Lublinie i Radomiu (opis *Zasób kadrowy zostanie uzupełniony*) oraz osoby do pełnienia funkcji redaktora naczelnego w Szczecinie (... - *do uzupełnienia*);
- siedzibę Stowarzyszenia w Szczecinie przy ul. Narutowicza 6/U1 i wyposażenie lokalu, które miało być wykorzystane do realizacji projektu;
- opis potrzeby realizacji zadania poprzez zwalczanie dezinformacji i zapobieganie przestępczości oraz działalność serwisów internetowych w trzech regionach o wysokich wskaźnikach przestępczości²⁸;

²² Kierownik redakcji w Szczecinie.

²³ Kierownik redakcji w Radomiu.

²⁴ W zakresie przeciwdziałania przyczynom przestępczości, dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji na lata 2020-2023, w ramach Programu Przeciwdziałania Przyczynom Przestępczości na lata 2019-2023.

²⁵ Oferta o sumie kontrolnej d54a-28bb-1d05 złożona w wersji papierowej (§ 9 ust. 4 pkt 2 ogłoszenia o konkursie nr DFS-II.7211.114.2020 z 22 czerwca 2020 r.).

²⁶ Dalej: oferta do umowy dotacji.

²⁷ Projekt oferty w postaci pliku Microsoft Word Documents autorstwa byłego Prezesa Stowarzyszenia (z datą utworzenia 8 czerwca 2020 r. i datą ostatniej modyfikacji 9 czerwca 2020 r.) znajdował się w posiadaniu ówczesnego Dyrektora Departamentu Funduszu Sprawiedliwości w MS i zawierał komentarze, uwagi i wskazówki co do braków i błędów wymagających usunięcia.

²⁸ Na podstawie danych o przestępczości w województwie zachodniopomorskim (w tym liczba przestępstw w powiecie kołobrzeskim i mieście Szczecin) oraz w Lublinie i Radomiu.

- planowany zakup usług i materiałów promocyjnych, ogłoszeń i reklam, w tym w lokalnych mediach i portalach (opis *Plan promocji – zostanie uzupełniony*);
- odbiorców (adresatów) zadania, tj. mieszkańców, w tym użytkowników Internetu i mediów społecznościowych w regionach: szczecińskim, lubelskim i radomskim, w szczególności osoby młode i seniorów;
- kosztorys oferty.

(akta kontroli str. 3505-3519, 3591-3594)

W ofercie formalnie złożonej w ramach konkursu zmodyfikowane zostały w szczególności nw. elementy:

- cel główny zadania (w ofercie opracowanej przed konkursem cel stanowiło *Przeciwdziałanie zjawisku przestępczości w cyberprzestrzeni oraz przestępczości przeciwko wolności, rodzinie oraz wspieranie sieci ośrodków pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem poprzez prowadzenie szerokich akcji informacyjnych o pomocy udzielanej ofiarom przestępstw na terenie subregionów: szczecińskiego, lubelskiego i radomskiego*);
- cele szczegółowe (według stanu na 8 czerwca 2020 r. sformułowanych zostało pięć celów²⁹, bez określenia planowanego poziomu ich osiągnięcia³⁰; w finalnej ofercie były to trzy cele, dla dwóch z nich określony został poziom osiągnięcia);
- rezultaty (w projekcie oferty określono dwa związane z łączną liczbą 1 mln odbiorców działań informacyjnych³¹; w ofercie złożonej do konkursu wyznaczone zostały cztery rezultaty (w jednym przypadku wartość docelową określono w skali roku (1 tys. udostępnień informacji), w pozostałych trzech odnosila się do całego okresu realizacji projektu³² i wynosiła: 10 tys. osób pokrzywdzonych przestępstwem, które pozyskały wiedzę o pomocy ofiarom przestępstw oraz formach zapobiegania przestępczości dzięki działaniom podmiotów w ww. regionach, które uzyskały wsparcie na ten cel ze środków Funduszu; 100 tys. odbiorców informacji nt. kształtowania postaw społecznych, obywatelskich i patriotycznych oraz wzrost o 30% wiedzy odbiorców informacji o zasadach pomocy osobom pokrzywdzonym i formach zapobiegania przestępczości);
- produkty zadania, których liczba wzrosła z czterech³³ do pięciu, tj. o produkt związany z przygotowaniem i drukiem, w każdym roku realizacji umowy dotacji, sześciu wydawnictw związanych z prawami osób pokrzywdzonych przestępstwem i zapobieganiem przestępczości;
- zadania serwisów informacyjnych, które dodatkowo obejmować miały propagowanie postaw społecznych, obywatelskich i patriotycznych w środowiskach lokalnych i wybranych;

²⁹ 1. Informowanie o sposobach, zakresie, miejscu i formach pomocy udzielanej osobom pokrzywdzonym przestępstwem przy wsparciu Funduszu Sprawiedliwości; 2. Promocja działań Funduszu Sprawiedliwości oraz działań realizowanych przez organizacje i instytucje ze środków Funduszu Sprawiedliwości; 3. Informowanie o sprawach lokalnych oraz monitoring działalności władz lokalnych zapobiegający zjawisku dezinformacji na poziomie lokalnym; 4. Promocja zasad i sposobu dostępu do informacji publicznej, dotyczącej w szczególności działalności władz lokalnych; 5. Promowanie postaw społecznych, obywatelskich i patriotycznych, ze szczególnym uwzględnieniem postaw prorodzinnych zmierzających do zapobiegania przestępczości przeciwko rodzinie, wolności, a także przestępczości przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej.

³⁰ Projekt oferty zawierał sformułowanie o treści „Cele określono na poziomie zapewniającym ich osiągalność (...) w ocenie Oferenta należy traktować je jako istotne.”

³¹ 1. Skierowanie akcji informacyjnych dotyczących zapobiegania przestępczości oraz pomocy dla osób pokrzywdzonych przestępstwem do grupy 0,5 mln osób rocznie; 2. Liczba odbiorców akcji informacyjnych dotyczących kształtowania postaw społecznych, obywatelskich i patriotycznych – 0,5 mln rocznie.

³² Lata 2020-2023.

³³ 1. Uruchomienie i prowadzenie internetowych serwisów informacyjnych – 3 serwisy; 2. Uruchomienie i prowadzenie profili w mediach społecznościowych – 6 profili; 3. Wytworzenie treści tekstowych i audiowizualnych zawierających treści promujące działania Funduszu Sprawiedliwości – 3 materiały tygodniowo; 4. Wytworzenie treści tekstowych i audiowizualnych zawierających treści promujące postawy społeczne, obywatelskie i patriotyczne – 3 materiały tygodniowo.

- kosztorys, w którym:
 - wynagrodzenie dyrektora ds. medialnych wzrosło o 1 tys. zł za jeden miesiąc (z 4 tys. zł do 5 tys. zł);
 - koszty zakupu materiałów fotograficznych, audiowizualnych i tekstowych wzrosły o 1 tys. zł za jeden miesiąc (z 5 tys. zł do 6 tys. zł);
 - planowane wydatki na zakup i utrzymanie domen internetowych oraz usług hostingu stron wzrosły o 3 tys. zł za jeden miesiąc (z 1 tys. zł do 4 tys. zł);
 - koszty zakupu ogłoszeń i reklam w mediach lokalnych i Internecie wzrosły o 20 tys. zł za jeden miesiąc (z 7 tys. zł³⁴ do 27 tys. zł);
 - określone zostały wydatki, które nie występowały w projekcie oferty, w tym: wynagrodzenie kierownika redakcji w Radomiu (6 tys. zł miesięcznie), koszty szkoleń i kursów kadry realizującej akcje i przedsięwzięcia informacyjne (8 tys. zł miesięcznie), wydatki na przygotowanie, skład, druk i kolportaż wydawnictw (4 tys. zł miesięcznie), koszty administracyjne (284 tys. zł w 2020 r., 550 tys. zł w latach 2021-2023).

(akta kontroli str. 109-185)

Prezes wyjaśnił: *Informację o możliwości ubiegania się o sfinansowanie zadań ze środków Funduszu (...) władze Stowarzyszenia uzyskały z informacji opublikowanej (...) na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości. (...) zostało opublikowane ogłoszenie o konkursie ofert, które zawierało opis przedmiotu konkursu, warunki uzyskania dofinansowania oraz (...) wydatkowania dotacji. (...) informacje o przyznaniu dofinansowania (...) uzyskano z komunikatu Dysponenta Funduszu, który został opublikowany na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości w dniu 25 sierpnia 2020 r.*

(akta kontroli str. 7-8, 28-30)

Prezes zeznał: *(...) nie wiem, w jakich okolicznościach T. M. zdobył tę ofertę. Nic mi nie wiadomo o obiegu oferty przed dniem ogłoszenia konkursu. (...) moja wiedza o konkursie wynikała z informacji oficjalnych Ministerstwa. Prace nad ofertą wykonywałem w systemie Witkac po ogłoszeniu konkursu (...). Taka metodologia pracy była przy większości realizowanych projektów wskazanych m.in. w doświadczeniu Stowarzyszenia. Nie pamiętam o żadnych okolicznościach tworzenia oferty przed terminem ogłoszenia konkursu (...). Nie pamiętam dokładnych okoliczności wskazania mnie, jako dyrektora ds. mediów w projekcie oferty.*

(akta kontroli str. 3485, 3490-3496, 3498, 3503-3504)

Były Prezes wyjaśnił: *nic mi nie wiadomo na ten temat, żeby taka sytuacja wystąpiła. (...) uważam z całą odpowiedzialnością, że jest to niemożliwe. Przed ogłoszeniem konkursu na stronie internetowej nie było fizycznej możliwości wypełnienia formularza wniosku.*

(akta kontroli str. 3582-3590)

Zdaniem NIK przedstawione powyżej okoliczności jednoznacznie wskazują, że oferta Stowarzyszenia była procedowana z naruszeniem zasad uczciwej konkurencji.

Informacja o przyznaniu dotacji w kwocie 7 736 tys. zł oraz konieczności skorygowania oferty złożonej w konkursie³⁵ przekazana została Stowarzyszeniu przez Dysponenta Funduszu w piśmie z 3 września 2020 r. Oferta z 11 września 2020 r.³⁶ zawierająca wartości docelowe rezultatów i produktów

³⁴ W projekcie oferty na kwotę 7 tys. zł miesięcznie, składały się wydatki na akcje w Internecie (4 tys. zł) oraz promocję w mediach lokalnych (3 tys. zł).

³⁵ W celach sprawozdawczych, poprzez pozostawienie wartości liczbowych w tabelach Rezultaty zadania oraz Produkty zadania, kolumna Planowany poziom osiągnięcia (wartość docelowa), w części II. Opis zadania, pkt 8 Jakość przedstawionej oferty, ppkt f) Opis zaplanowanych do osiągnięcia rezultatów i produktów zadania, planowany poziom osiągnięcia rezultatów i produktów wraz ze sposobem ich monitorowania.

³⁶ O sumie kontrolnej 0793-dcb3-97ca, przedłożona Dysponentowi Funduszu w dniu 14 września 2020 r.

zadania określone zgodnie z dyspozycją Dysponenta stanowiła załącznik do umowy dotacji.

(akta kontroli str. 107-108, 189-259)

2. Realizacja umowy dotacji

Na podstawie umowy nr DFS-II.7211.117.2020 z 18 września 2020 r.³⁷ zawartej z Dysponentem Funduszu, Stowarzyszenie uzyskało dofinansowanie zadania pt. „*Budowa i rozwój lokalnych internetowych serwisów informacyjnych w celu prowadzenia akcji i działań informacyjnych wspierających sieć przeciwdziałania przyczynom przestępczości i pomocy pokrzywdzonym przestępstwem*”. Celem głównym zadania było wsparcie informacyjno-monitoringowe sieci podmiotów przeciwdziałania przestępczości i pomocy pokrzywdzonym w regionach: szczecińskim, lubelskim i radomskim poprzez utworzenie lokalnych internetowych serwisów informacyjnych i zapewnienie ich funkcjonowania w latach 2020-2023. Cele szczegółowe dotyczyły:

1. Zapewnienia w każdym roku realizacji zadania dostępu do informacji dla 250 tys. użytkowników Internetu w regionach: szczecińskim, lubelskim i radomskim na temat sposobów, zakresu, miejsc i form pomocy udzielanej osobom pokrzywdzonym przestępstwem przy wsparciu Funduszu.
2. Zapewnienia 500 tys. mieszkańcom ww. regionów dostępu do informacji na temat działań Funduszu oraz organizacji i instytucji finansowanych ze środków Funduszu (rocznie).
3. Zwiększenia występowania właściwych postaw społecznych, obywatelskich i patriotycznych z uwzględnieniem postaw prorodzinnych w celu zapobiegania przestępczości przeciwko rodzinie, wolności i Rzeczypospolitej Polskiej na terenie regionów: szczecińskiego, lubelskiego i radomskiego.

(akta kontroli str. 45-54, 260-358)

Umowa dotacji przewidywała realizację, w okresie od 18 września 2020 r. do 31 grudnia 2023 r. zadania z zakresu przeciwdziałania przyczynom przestępczości polegającego na utworzeniu trzech lokalnych serwisów internetowych zintegrowanych z mediami społecznościowymi. Za pośrednictwem utworzonych serwisów, profili w mediach społecznościowych oraz dystrybuowanych wydawnictw Stowarzyszenie planowało: prowadzić akcje informacyjne dotyczące przeciwdziałania przestępczości oraz zapobiegania negatywnym zjawiskom społecznym; propagować postawy społeczne, obywatelskie i patriotyczne; informować m.in. o: zakresie, sposobie, miejscu i zasadach udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym, przypadkach naruszenia prawa, ścigania i wykrywania przestępstw oraz przebiegu procesów sądowych; monitorować działalność władz lokalnych; ujawniać przypadki nadużyć i przestępstw korupcyjnych oraz informować o bieżących wydarzeniach z życia publicznego. Celem podejmowanych działań było osiągnięcie zmiany postaw związanych z przestępczością przeciwko rodzinie, wolności, prawom pracowniczym oraz dyskryminacji ze względu na wyznawaną religię, światopogląd i rasę.

(akta kontroli str. 260-358)

Stowarzyszenie zrealizowało większość wymaganych umową dotacji produktów, i tak:

1. Uruchomiło i prowadziło trzy internetowe serwisy informacyjne (www.szczecinskie24.pl, www.lubelskie.info, www.radomskie.info) oraz sześć powiązanych z ww. serwisami profili w mediach społecznościowych³⁸.

³⁷ Dalej: umowa dotacji.

³⁸ <https://www.facebook.com/szczecinskie24>, <https://www.facebook.com/radomskieinformacje>, <https://www.facebook.com/Lubelskieinfo-Informacje-z-Regionu-100816975154679>, <https://www.instagram.com/szczecinskie24.pl>, <https://www.instagram.com/lubelskie.info>, <https://www.instagram.com/radomskie.info>.

2. Przygotowało i wydrukowało w 2021 r. i 2023 r. co najmniej sześć wydawnictw związanych z prawami osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz zapobieganiem przestępczości, tj. odpowiednio siedem i sześć. W 2022 r. po akceptacji Dysponenta Funduszu dystrybuowana była jedna ulotka³⁹. Liczba trzech wydawnictw przygotowanych i wydrukowanych w 2020 r. nie zapewniła realizacji produktów zadania w liczbie określonej w ofercie, tj. sześciu sztuk rocznie.
3. Wytworzyło w każdym tygodniu, w okresach sprawozdawczych obejmujących listopad i grudzień 2020 r. oraz lata 2021-2023, trzy materiały tekstowe i audiowizualne zawierające treści promujące działania Funduszu oraz postawy społeczne, obywatelskie i patriotyczne. W okresie od lipca do października 2020 r. liczba materiałów wyniosła odpowiednio dwa oraz jeden tygodniowo.

Ad 1)

Według stanu na 2 października 2024 r. portal *szczecinskie24.pl* zawierał siedem zakładek: *Zgłoś nam!*, *Szczecińskie wiadomości*, *Sport*, *Zdrowie*, *Prawo*, *Pomoc prawna*, *Kontakt*, w zasobach których znajdowały się w szczególności:

- prośba o zgłaszanie ważnych wydarzeń lub wypadków oraz przesyłanie zdjęć i filmów na adres mailowy: redakcja@szczecinskie24.pl;
- wiadomości lokalne ze Szczecina i Świnoujścia oraz dziewięciu powiatów województwa zachodniopomorskiego: goleniowski, gryficki, gryfiński, kamieński, łobeski, myśliborski, policki, pyrzycki i stargardzki;
- wiadomości sportowe, w tym o osiągnięciach sportowców z regionu zachodniopomorskiego oraz dotyczące wydarzeń sportowych o charakterze charytatywnym i społecznym;
- treści dotyczące: profilaktyki zdrowia; działalności podmiotów leczniczych w regionie zachodniopomorskim; pomocy medycznej świadczonej w związku z epidemią COVID-19; organizacji zbiórek i wsparcia dla osób potrzebujących (chorych, z niepełnosprawnościami, kombatantów i weteranów);
- informacje⁴⁰ o: zasadach bezpłatnej pomocy świadczonej przez Okręgowy Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem w Szczecinie i Lokalne Punkty Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem⁴¹ w województwie zachodniopomorskim⁴²; pomocy świadczonej przez Miejskich i Powiatowych Rzeczników Konsumentów, tzw. domy samotnej matki oraz pracowników prokuratur, sądów i policji; wydarzeniach, przedmiotem których była pomoc pokrzywdzonym; zmianach przepisów prawnych (wejście w życie tzw. ustawy antyprzemocowej) i efektach ich wprowadzenia; zagrożeniach m.in.

³⁹ Dedykowana uchodźcom z Ukrainy, przygotowana i dystrybuowana w liczbie 300 tys. egzemplarzy. Skorzystaj z darmowej pomocy prawnej. Jeżeli twoje życie lub zdrowie jest zagrożone zadzwoń pod numer alarmowy 112.

⁴⁰ W zakładkach Prawo i Pomoc prawna.

⁴¹ Dalej: Lokalne Punkty Pomocy.

⁴² Tj.: dla kogo pomoc była przeznaczona: osób pokrzywdzonych przestępstwem i ich bliskich (dot. każdego rodzaju przestępstwa, w tym przemocy w rodzinie, niealimentacji, wypadków komunikacyjnych, pobić, przestępstw seksualnych, oszustw); świadków przestępstw i osób im najbliższych, w jakim celu pomoc była udzielana: łagodzenia psychologicznych, materialnych i społecznych skutków przestępstw; ochrony przed wtórną wiktymizacją; pomocy w trakcie procedur prawnych; w jakiej formie pomoc była świadczona: psychoterapeutyczna i psychologiczna dla dzieci i dorosłych (interwencja kryzysowa, poradnictwo psychologiczne); konsultacje z psychiatrą; prawna (adwokat, komornik, radca prawny); mediacje; pomoc tłumacza, tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika w celu udzielenia pomocy prawnej lub psychologicznej; schronienie z zasobów Ośrodka; materialna w zakresie finansowania m.in. kosztów tłumaczenia, leczenia, edukacji, szkoleń, przejazdów, zorganizowanych wyjazdów małoletnich, dofinansowania do czynszów, bonów żywnościowych oraz na zakup odzieży, środków czystości i higieny osobistej; gdzie i w jakim czasie pomoc była udzielana: Okręgowy Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem w Szczecinie, Lokalne Punkty Pomocy w: Kamieniu Pomorskim, Łobzie, Gryfinie, Goleniowie, Stargardzie, Choszczynie, Gryficach, Myśliborzu, Świnoujściu ze wskazaniem dni tygodnia i godzin ich funkcjonowania.

dla dzieci, osób starszych, użytkowników telefonów komórkowych i klientów banków;

- informacje o numerze kontaktowym całodobowej Linii Pomocy Pokrzywdzonym +48 222 309 900 współfinansowanej ze środków Funduszu Sprawiedliwości oraz o funkcjach, jakie miała spełniać Linia; o kontakcie elektronicznym pod adresem email: info@numerosos.pl; Dziecięcym Telefonie Zaufania Rzecznika Praw Dziecka 800 121 212; numerze alarmowym 112;
- informacje o formach pomocy udzielanej przez Fundację IWO Doradztwo Obywatelskie⁴³ osobom pokrzywdzonym, tj. wsparcie prawne w napisaniu pism; pomoc w przygotowaniu i złożeniu wniosku; analiza dokumentacji prawnej; wsparcie: psychologiczne, psychiatry i terapeuty; pomoc w mediacjach;
- informacje o okolicznościach uzasadniających udzielenie pomocy i jej formach;
- grafiki: *Darmowa pomoc prawna. Sprawdź kto może skorzystać, Budujemy lepszy świat dla każdego, Dla kogo pomoc, Jeżeli dzieje Ci się krzywda – Pomożemy Ci!* z odesłaniem do wykazu placówek świadczących pomoc, działających w kraju w ramach Sieci Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem.

Portal *lubelskie.info* zawierał sześć zakładek: *Wiadomości, Kultura, Pomagamy, Pomoc prawna, Sport, Kontakt*, a portal *radomskie.info* osiem zakładek: *Zgłoś nam!, Radomskie wiadomości, Kultura, Uzyskaj Pomoc, Kronika policyjna, Sport, Zdrowie, Kontakt*. Zakres tematyczny dwóch powyższych portali był zasadniczo zbieżny z zawartością portalu *szczecinskie24.pl*.

Wszystkie trzy serwisy internetowe zawierały informacje, że sfinansowano je ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości; były opatrzone logo Funduszu Sprawiedliwości i Ministerstwa Sprawiedliwości oraz zawierały ankietę 10 pytań, przedmiotem której było sprawdzenie wiedzy o pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem.

(akta kontroli str. 2059, 2060-2093, 2094-2121, 2122-2145, 2146-2150)

NIK powołała w toku kontroli biegłego z zakresu danych marketingowych⁴⁴, któremu zlecono przygotowanie opinii na temat zgodności treści opublikowanych na ww. portalach z postanowieniami umowy dotacji. Z uwagi na bardzo obszerny zakres materiału opinia biegłego została przygotowana w oparciu o automatyczną weryfikację zawartości plików internetowych związanych ze stronami internetowymi⁴⁵ oraz weryfikację zawartości stron głównych i podstron portali. Z opinii biegłego sporządzonej 24 stycznia 2025 r., wynika, że *wszystkie trzy portale wypełniają główny cel projektu, jakim jest edukowanie i informowanie obywateli w zakresie zapobiegania przestępczości oraz dostępnych formach wsparcia ze środków Funduszu Sprawiedliwości*. Biegły zwrócił jednocześnie uwagę, że aby jednoznacznie zweryfikować, czy użytkownik otrzymuje istotne informacje, należałoby przeprowadzić ręczną analizę treści zamieszczonych na stronach internetowych.

(akta kontroli str. 3524-3533, 3595-3596)

NIK przeprowadziła za pomocą narzędzi wyszukiwania pełnotekstowego, które pozwalały na zidentyfikowanie poszczególnych plików zawierających poszukiwane ciągi znaków oraz z zastosowaniem dobranych według profesjonalnego osądu kontrolera fraz badanie zawartości, udostępnionej przez biegłego z zakresu

⁴³ Według informacji zamieszczonej w artykule, Fundacja świadcząca pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem i świadkom przestępstw oraz wspierająca i rozwijająca system pomocy poprzez Sieć Pomocy Osobom Pokrzywdzonym.

⁴⁴ Powołany 13 stycznia 2025 r.

⁴⁵ Do przeprowadzenia weryfikacji zastosowano narzędzie FileLocator Pro.

informatyki⁴⁶, bazy danych z zawartością trzech objętych kontrolą portali oraz powiązanych z nimi profili w mediach społecznościowych. W oparciu o zastosowane kryteria wyselekcjonowano 116 artykułów (informacji) zamieszczonych na portalach www.szczecinskie24.pl, www.lubelskie.info, www.radomskie.info⁴⁷, które następnie objęto szczegółowym badaniem pod kątem zgodności ich treści z umową dotacji. W wyniku badania ustalono, że tematyka 71 artykułów (informacji) odpowiadała postanowieniom ww. umowy, tj. w szczególności zawierała informacje na temat wydarzeń lokalnych, przestępczości oraz możliwości uzyskania wsparcia ze środków Funduszu Sprawiedliwości. W przypadku 45 artykułów stwierdzono, że ich treść wykraczała poza zakres tematyczny wynikający z umowy dotacji. Dotyczyły one m.in.: promowania konkretnych partii politycznych, ich poglądów i przedstawicieli; zawierały komentarze do aktualnych sporów politycznych, w tym polityczne i obywatelskie z tzw. mową nienawiści⁴⁸ i agresją językową oraz informacje o wydarzeniach zagranicznych i krajowych niezwiązanych z przestępczością, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3599-3601, 3609-3709)

Stosownie do treści umowy dotacji, Stowarzyszenie do 31 grudnia 2023 r. zapewniło trwałość trzech internetowych serwisów informacyjnych i sześciu profili w mediach społecznościowych wytworzonych ze środków dotacji. Stowarzyszenie kontynuowało działalność informacyjną w serwisach po 31 grudnia 2023 r. Według stanu na 2 października 2024 r. ostatnia publikacja informacji w serwisie www.szczecinskie24.pl nastąpiła 1 października 2024 r., natomiast w serwisach: www.lubelskie.info, www.radomskie.info 7 marca 2024 r.

Prezes zeznał: *Serwis nie prowadzi ciągłej działalności, ze względu na liczne zadania realizowane w Stowarzyszeniu (...).*

(akta kontroli str. 2059, 2060-2093, 2094-2121, 2122-2145, 2146-2150, 2935, 2937-2940)

Ad 2)

Wydawnictwa zrealizowane w formie ulotek⁴⁹ zawierały informacje: dla ofiar przestępstw o możliwości otrzymania nieodpłatnej pomocy prawnej, psychologicznej i materialnej oraz o funkcjonowaniu telefonicznej Linii Pomocy Pokrzywdzonym (w tym dla ofiar konfliktu zbrojnego na terytorium Ukrainy⁵⁰, dotkniętych przemocą domową, z doświadczeniem oszustwa lub kradzieży oraz świadków przestępstw); dotyczące odstąpienia od ścigania opiekunów i rodziców dzieci pozostawionych w oknach życia oraz prawie do anonimowego ich pozostawienia w wyznaczonych miejscach; o zasadach ochrony ofiar przestępstw określonych w tzw. ustawie antyprzemocowej⁵¹. Dystrybuowane ulotki dotyczyły także internetowych transmisji rozmów na temat szczecińskich wydarzeń Grudnia 1970 r.⁵², zaproszenia do udziału

⁴⁶ Powołany 6 grudnia 2024 r.

⁴⁷ 5 z 116 artykułów opublikowanych po zakończeniu realizacji umowy dotacji, tj. po 31 grudnia 2023 r.

⁴⁸ Tj. wszelkie negatywne formy wypowiedzi, których celem jest obrażenie lub zniesławienie osoby bądź grupy osób (źródło: <https://www.gov.pl/attachment/43c1107e-40d2-4615-b48e-f2662aea593e>).

⁴⁹ Jesteś ofiarą przestępstwa? Potrzebujesz pomocy? Zgłoś się do najbliższego Ośrodka Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem; Okno życia. Nie zabijaj – pozwól żyć!; Bezpłatne wsparcie dla ofiar przestępstw. Zapoznaj się ze zmianami wprowadzonymi przez ustawę antyprzemocową. W celu otrzymania informacji skontaktuj się z Linia Pomocy Pokrzywdzonym; Nie porzucaj! Nie zabijaj!; Skorzystaj z darmowej pomocy prawnej. Jeżeli twoje życie lub zdrowie jest zagrożone zadzwoń pod numer alarmowy 112; Bezpłatne wsparcie dla osób pokrzywdzonych przestępstwem; Pomoc osobom dotkniętym przemocą domową!; Zostałeś oszukany lub okradziony? Zgłoś się do ośrodków pomocy pokrzywdzonym przestępstwem, finansowanych ze środków Funduszu Sprawiedliwości!; Jesteś osobą pokrzywdzoną przestępstwem? Zgłoś się po bezpłatną pomoc. Pomoc dla świadków przestępstw; Główne grzechy seniorów: łatwowierność, brak czujności, niewiedza.

⁵⁰ Wydatek za skład i druk 300 tys. egzemplarzy ulotki w sprawie pomocy uchodźcom z Ukrainy wyniósł 42,9 tys. zł.

⁵¹ Ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 956).

⁵² Stanisław Nadratowski. Zginął bo odmówił strzelania do robotników!

w uroczystościach odpustowych organizowanych przez podmioty inne niż Stowarzyszenie⁵³ oraz funkcjonowania utworzonych portali internetowych⁵⁴.

(akta kontroli str. 2032-2035, 2036-2044, 2045-2052, 2053-2058, 3242, 3247-3250)

W sprawie liczby ulotek wytworzonych w 2020 r. były Prezes wyjaśnił: *wydawnictwo było mniej z uwagi na okres realizacji wynoszący pół roku, a nie rok. (...) formularz oferty w międzyczasie był zmodyfikowany przez Dysponenta, a w roku 2020 nie było możliwości wpisania do oferty innej wartości wskaźnika dla roku 2020, a innej dla pozostałych lat. Dopiero później ten formularz został zmieniony.*

(akta kontroli str. 3582-3590)

Ad 3)

W badaniu kontrolnym losowo wytypowanych tygodni w każdym roku realizacji umowy dotacji (pierwszy tydzień października) stwierdzono, że Stowarzyszenie wytworzyło co najmniej trzy materiały zawierające treści promujące działania Funduszu Sprawiedliwości⁵⁵ oraz postawy społeczne, obywatelskie i patriotyczne (m.in. udział w zbiórkach dla osób potrzebujących kosztownego leczenia, w akcjach krwiodawstwa, głosowania w sprawie tzw. budżetu obywatelskiego, spotkania integracyjne i aktywizujące lokalne społeczności, udzielanie pomocy seniorom). Treści promujące działania Funduszu były zamieszczane w formie komunikatów w artykułach dotyczących różnych lokalnych wydarzeń, w tym czynów karalnych⁵⁶ oraz m.in. w opracowaniach o charakterze historycznym⁵⁷.

(akta kontroli str. 2003-2031)

W sprawie liczby materiałów wytworzonych w każdym tygodniu okresu obejmującego lipiec - październik 2020 r. były Prezes wyjaśnił: *to wynikało z opóźnienia w realizacji projektu. Nie wszystkie działania nie były możliwe do uruchomienia od pierwszego dnia realizacji projektu. Wynikało to przede wszystkim z tego, że pierwszą transzę od Dysponenta Funduszu Stowarzyszenie otrzymało dopiero jesienią.*

(akta kontroli str. 3582-3590)

⁵³ W tym organizację realizującą zadania ze środków Funduszu.

⁵⁴ www.szczecinskie24.pl Informacje z Pomorza Zachodniego; www.radomskie.info Informacje z regionu. Śmiało pisać!; www.lubelskie.info Informacje z Regionu. Razem z nami twórz portal www.lubelskie.info.

⁵⁵ M.in. działania Funduszu skierowane do ofiar przestępstw i polegające na możliwości korzystania przez osoby poszkodowane z bezpłatnej pomocy prawnej, psychologicznej i materialnej świadczonej przez Ośrodki Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem działające w kraju i finansowane ze środków Funduszu, w tym Okręgowy Ośrodek Pomocy w Szczecinie oraz lokalne punkty w regionie zachodniopomorskim (m.in. adres i godziny otwarcia Ośrodka, telefon kontaktowy do uzyskania informacji i zapisów do placówki i pozostałych Ośrodków Pomocy działających w regionie zachodniopomorskim, linki do strony internetowej podmiotu prowadzącego ww. Ośrodek, wykaz placówek świadczących pomoc w ramach Sieci Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem w całym kraju)

⁵⁶ W 2020 r. materiał pt.: 1. Pyrzyce: Apel o pomoc dla pogorzalców. Zostali z niczym; 2. Szczecin: Znow próbowano oszukać seniorów! Zobacz, jak nie dać się nabrać i nie utracić majątku!; 3. Szczecin: Zmiany w trybie składania reklamacji w Strefie Płatnego Parkowania; w 2021 r.: 1. Szczecin: problematyczne okolice ul. Krzywoustego. Agresywny i pijany mężczyzna trafił do izby wytrzeźwień; 2. Stargard: Śmierć na lokalnym targowisku!; 3. Szczecin: Zaatakował człowieka nożem, bo ... chciał papierosa; w 2022 r.: 1. Szczecin: Pobił mężczyznę w centrum miasta. Skradzioną kartą zrobił zakupy w monopolowym; 2. Kamień Pomorski: Środek na gryzonie zabił 14 - miesięczne dziecko. Ruszył proces; 3. Sąd surowo ukarał wędkarza, który łowił niezgodnie ze sztuką; w 2023 r.: 1. Pożar hali produkcyjnej w Stargardzie. W nocnej akcji udział wzięło kilkanaście zastępów straży pożarnej; 2. Areszt dla mężczyzny, który ukradł radiowóz; 3. Nietypowa przesyłka przechwycona przez zachodniopomorską KAS. Do Koszalina nadano ... krew krokodyla;

⁵⁷ W 2020 r. materiał pt.: 1. Zachodniopomorskie: 146 osób zakażonych w ciągu jednego dnia; 2. Szczecin: Godna pochwały postawa policjanta uratowała życie seniorce; 3. Zaproszenie na konferencję poświęconą Prymasowi Tysiąclecia Stefanowi Wyszyńskiemu; w 2021 r.: 1. Inga już w Lublinie, teraz walczy dla Filipka; 2. Akcja poszukiwawcza czworonożnego policjanta. Na bagnach odnaleziono seniorkę!; 3. Szczecin: 2,5 tony nakrętek dla Ingi, zbiórka dla Kasi; w 2022 r.: 1. 63 dni chwały. 3 października 1944 r. podpisano układ kończący Powstanie Warszawskie; 2. Barlinek: 400 tysięcy złotych z BO do rozdysponowania. Ruszyło głosowanie; 3. Szczecin: już w sobotę na Skolwinie odbędzie się Święto pieczonego Kartofla; w 2023 r.: 1. Powiat Kozienicki: Przystanek Historii poświęcony Polskiemu Państwu Podziemnemu; 2. Z kraju: Wrześniowa kłeska; 3. RCKiK w Lublinie zachęca do oddawania krwi.

W przedłożonym Dysponentowi Funduszu sprawozdaniu, według stanu na 31 grudnia 2023 r.⁵⁸, Stowarzyszenie wykazało osiągnięcie następujących rezultatów projektu:

1. 22 574 tys. osób pokrzywdzonych przestępstwem, które pozyskały wiedzę o sposobach, zakresie, miejscach i formach udzielania pomocy ofiarom przestępstw oraz zapobiegania przestępczości dzięki działaniom podmiotów, które uzyskały wsparcie na ten cel w regionach: szczecińskim, lubelskim, radomskim (umowa dotacji zakładała, że do 31 grudnia 2023 r. poziom realizacji tego rezultatu wyniesie 250 tys. osób⁵⁹). Rezultat, zgodnie z ofertą, miał być monitorowany na podstawie zasięgów treści publikowanych na trzech z sześciu uruchomionych profili w mediach społecznościowych⁶⁰ oraz za pomocą ankiet przeprowadzanych wśród czytelników portali (serwisów). Według raportów przedłożonych do kontroli NIK, w każdym z okresów objętych monitorowaniem⁶¹ badanie dotyczyło 300 ankiet⁶² (tj. łącznie 2,1 tys.), jednak ankiety nie były wykorzystywane do mierzenia poziomu realizacji rezultatu.
2. wzrost wiedzy 25% odbiorców ww. działań informacyjnych w okresie styczeń-czerwiec 2021 r.; 28% styczeń-czerwiec 2022 r.; 30% w 2023 r. (od stycznia do czerwca oraz od lipca do grudnia); 32% lipiec-grudzień 2021 r.; 35% listopad-grudzień 2020 r.⁶³; 50% lipiec-grudzień 2022 r. (w umowie zaplanowano wzrost wiedzy o 30%). Wartość rezultatu nr 2 obliczana była na podstawie wyników badania 100 ankiet⁶⁴ przeprowadzonych dwukrotnie w każdym z ww. okresów i stanowiła wynik ilorazu: przyrostu liczby osób, które udzieliły co najmniej 50% poprawnych odpowiedzi w drugiej ankiecie do liczby osób, które udzieliły co najmniej 50% prawidłowych odpowiedzi w pierwszej ankiecie⁶⁵. Nie weryfikowano jednak, czy w obu badaniach brały udział te same osoby. W okresie realizacji umowy dotacji szczegółową analizą zostało objętych łącznie 1,4 tys. ankiet⁶⁶.
3. 12 145 tys. osób, które pozyskały informacje w przedmiocie kształtowania postaw społecznych, obywatelskich i patriotycznych (planowana liczba wynosiła 400 tys. osób⁶⁷). Rezultat monitorowano za pomocą zasięgów treści publikowanych w trzech ww. profilach społecznościowych.
4. 14,3 tys. udostępnień informacji pierwotnych opublikowanych na utworzonych portalach internetowych dot. sposobu, zakresu, miejsc i form zapobiegania przestępczości oraz zasad udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem w regionach: szczecińskim, lubelskim, radomskim, w tym:

⁵⁸ Sprawozdanie o sumie kontrolnej ed04-c53b-ae03, za ostatni okres objęty umową dotacji i monitorowaniem (1 lipiec-31 grudnia 2023 r.) z określoną narastającą wartością wskaźników rezultatów, która uwzględniała wartości osiągnięte w poprzedzających okresach sprawozdawczych: 1 lipiec-31 październik 2020 r.; 1 listopad-31 grudnia 2020 r.; 1 styczeń-30 czerwiec (w latach 2021-2023); 1 lipiec-31 grudnia (w latach 2021-2022).

⁵⁹ Do 29 listopada 2021 r. wartość docelowa rezultatu wynosiła 10 tys. osób.

⁶⁰ <https://www.facebook.com/szczecinskie24>, <https://www.facebook.com/radomskieinformacje>, <https://www.facebook.com/Lubelskieinfo-Info-macje-z-Regionu-100816975154679>.

⁶¹ II półrocze 2020 r., I i II półrocze w latach 2021-2023.

⁶² Z tego: 100 ankiet wypełnionych w serwisie informacyjnym [szczecinskie24.pl](https://www.szczecinskie24.pl); 100 w serwisie [lubelskie.info](https://www.lubelskie.info); 100 w serwisie [radomskie.info](https://www.radomskie.info). Ankiety zawierały pytanie o doświadczenie pokrzywdzenia przestępstwem: *Czy kiedykolwiek byłeś / byłaś osobą pokrzywdzoną jakimkolwiek przestępstwem?*

⁶³ Według raportu z analizy ankiet w 2020 r., wzrost wiedzy o 35% obliczony został na podstawie ankiet wypełnionych w II półroczu 2020 r. (lipiec-grudzień).

⁶⁴ Zamieszczonych w serwisach informacyjnych [szczecinskie24.pl](https://www.szczecinskie24.pl), [lubelskie.info](https://www.lubelskie.info), [radomskie.info](https://www.radomskie.info).

⁶⁵ Przykładowo w II półroczu 2023 r.: liczba osób, które udzieliły ponad 50% prawidłowych odpowiedzi w pierwszej ankiecie wyniosła 70; w drugiej ankiecie prawidłowych odpowiedzi (powyżej 50%) udzieliło 91 osób. Rezultat dot. wzrostu wiedzy odbiorców o 30% stanowił wynik ilorazu: 21 (różnica liczby osób, które udzieliły co najmniej 50% prawidłowych odpowiedzi w obu ankietach) / 70 (liczba osób, które udzieliły ponad 50% prawidłowych odpowiedzi w pierwszej ankiecie), tj. 21/70=30%.

⁶⁶ Z tego 200 ankiet w każdym półroczu objętym badaniem.

⁶⁷ Do 29 listopada 2021 r. wartość docelowa rezultatu wynosiła 100 tys. osób.

w 2020 r. 564 udostępnienia, w 2021 r. 352, w 2022 r. 4 275, w 2023 r. 9 144 (w ofercie zaplanowano rozpowszechnienie informacji w sieci Internet na poziomie 1 tys. udostępnień rocznie). Rezultat monitorowano za pomocą liczby udostępnień treści publikowanych w trzech ww. profilach społecznościowych). (akta kontroli str. 260-358, 1686-1761, 1772-1949, 1951-1973, 1974-2000, 3242, 3247-3250)

Wskazana powyżej konstrukcja rezultatów nr 1 i 2 oraz przyjęty sposób ich monitorowania nie zapewniały, że cele projektu finansowanego ze środków publicznych będą zgodne z koncepcją SMART, tj. w szczególności, że będą sprecyzowane, mierzalne i osiągalne. Ponadto, przeprowadzone z udziałem biegłego z zakresu informatyki oględziny wykazały brak możliwości potwierdzenia osiągnięcia kluczowego miernika wszystkich rezultatów projektu, tj. zasięgów treści zamieszczanych na portalach internetowych oraz powiązanych z nimi profilach w mediach społecznościowych (o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 280-358, 1772, 1773, 3242, 3247-3250)

Według informacji sprawozdawczych przedłożonych Dysponentowi Funduszu w ramach realizacji umowy dotacji (do 31 grudnia 2023 r.) poniesiono wydatki w łącznej kwocie 7 637,4 tys. zł, w tym:

- 5 554,2 tys. zł z tytułu organizowania i przeprowadzania akcji i przedsięwzięć informacyjnych, z czego:
 - 3 292,6 tys. zł na wynagrodzenia kadry realizującej umowę dotacji, tj. dyrektora ds. medialnych 206,8 tys. zł; osób wykonujących zadania w redakcjach dziennikarskich w Szczecinie - 1 538 tys. zł; w Lublinie - 866,2 tys. zł; w Radomiu - 681,6 tys. zł;
 - 953,5 tys. zł za zakup ogłoszeń i reklam w mediach, w tym w Internecie;
 - 356,1 tys. zł za utworzenie portali internetowych (w pozycji tej wykazano wydatki poniesione w 2020 r. na usługi reklamowe i marketingowe - 284,1 tys. zł; szkolenia - 48 tys. zł; utworzenia trzech stron internetowych - 24 tys. zł);
 - 336 tys. zł za usługę grafiki komputerowej;
 - 268,5 tys. zł z tytułu szkoleń i kursów na rzecz zwiększenia kompetencji kadry realizującej akcje i przedsięwzięcia informacyjne;
 - 179,5 tys. zł za zakup materiałów fotograficznych, audiowizualnych i tekstowych;
 - 168 tys. zł za zakup i utrzymanie domen internetowych oraz usługę hostingu stron, w tym zapewnienie funkcjonalności portali internetowych i HelpDesk;
- 109,2 tys. zł za przygotowanie, druk i kolportaż publikacji i wydawnictw związanych z prawami osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz zapobieganiem przestępczości;
- 46,2 tys. zł za zakup wartości niematerialnych i prawnych (oprogramowanie);
- 1 927,8 tys. zł z tytułu kosztów administracyjnych.

(akta kontroli str. 3242, 3247-3250, 3251-3252)

Sporządzone w toku kontroli dwie opinie biegłego z zakresu informatyki dotyczące wyceny wartości rynkowej sfinansowanych ze środków dotacji usług informatycznych oraz reklamowych, a także informacje uzyskane w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f) ustawy o NIK wykazały ryzyko zawyżenia wartości następujących usług:

- zaprojektowania, wykonania i uruchomienia stron internetowych: *szczecinskie24.pl*, *lubelskie.info* *radomskie.info*⁶⁸ – wydatki na ten cel wyniosły 24 tys. zł, podczas gdy cena rynkowa wskazana przez biegłego wynosiła 6,1 tys. zł⁶⁹;
- zakupu i utrzymania oraz usług hostingu ww. stron, odnośnie których w sprawozdaniu do Dysponenta wykazano wydatki w kwocie 168 tys. zł, podczas gdy cena rynkowa wskazana przez biegłego wyniosła 3,5 tys. zł⁷⁰.

Precyzyjne ustalenie wartości rynkowej poszczególnych sfinansowanych ze środków dotacji usług informatycznych i reklamowych nie było jednak możliwe, co wynikało m.in. z treści umów zawartych z wykonawcami. W wyniku oględzin przeprowadzonych przez NIK z udziałem biegłego z zakresu informatyki stwierdzono także usunięcie ze stron internetowych oraz powiązanych z nimi portali społecznościowych informacji o zainstalowanych tam wtyczkach, które dostarczały informacji o statystykach ruchu na stronach oraz danych dotyczących prowadzonych działań promocyjnych i marketingowych. Brak możliwości dokonania precyzyjnej wyceny dotyczył wydatków w łącznej kwocie wynoszącej 1 783,7 tys. zł (według kosztów merytorycznych projektu), co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3474-3476)

Umowa dotacji przewidywała zakaz zbywania ruchomości związanych z realizacją zadań i zakupionych za środki dotacji przez okres pięciu lat od dnia zakończenia realizacji przedmiotu umowy (do 31 grudnia 2028 r.) oraz obowiązek ich wykorzystywania we wskazanym terminie wyłącznie w celu zgodnym z zakresem umowy, zgodnie z zakresem działalności Stowarzyszenia, przy zachowaniu trwałej informacji o pochodzeniu środków na zakup ruchomości.

(akta kontroli str. 260-279)

Przeprowadzone przez NIK oględziny wybranych środków trwałych zakupionych ze środków dotacji⁷¹ wykazały, że w siedzibie Stowarzyszenia znajdowały się wytypowane do okazania urządzenia, w tym m.in. dron DJI Mini 3 Pro z kontrolerem, akumulatorami i hubem do ich ładowania oraz trzy kamery cyfrowe. Na wszystkich urządzeniach objętych oględzinami znajdowały się naklejki o treści: „Fundusz Sprawiedliwości, Ministerstwo Sprawiedliwości, sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości”. Do oględzin nie okazano zakupionego ze środków dotacji sprzętu, za zakup którego Stowarzyszenie poniosło wydatki na rzecz Apple Distribution International w łącznej kwocie 26 tys. zł⁷².

(akta kontroli str. 2986-3003)

Prezes zeznał: *Wydatki dotyczące Apple Distribution International to najprawdopodobniej sprzęt elektroniczny (chyba komputer o silnym procesorze do obsługi grafik i filmów), a reszty nie pamiętam. Komputer nie został przedstawiony do oględzin (...) z uwagi na fakt, że ze względów na problemy finansowe duża ilość asortymentu i sprzętu jest przechowywana w kilku miejscach oraz sprzęt przechowują też wolontariusze w celu użytkowania, aby osiągnąć trwałość projektu.*

⁶⁸ Biegły stwierdził, że strony wykonano w technologii WordPress, tj. w systemie zarządzania treścią CMS (Content Management System) do tworzenia i zarządzania stronami internetowymi bez konieczności zaawansowanej znajomości programowania, opartym na otwartym kodzie źródłowym umożliwiającym szeroką personalizację funkcjonalności dzięki dodatkom, motywom oraz wtyczkom.

⁶⁹ Według informacji pozyskanych od podmiotu D.pl w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, cena usługi za: wykonanie strony internetowej, zależnie od zakresu prac objętych usługą i specyfikacją projektu strony, wynosiła w 2020 r. od 4,5 tys. zł do 7,9 tys. zł.

⁷⁰ Według informacji pozyskanych od podmiotu D.pl w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, cena usługi za: domenę wynosiła 0,1 tys. zł netto w latach 2020 – 2023, a hosting 0,4 tys. zł netto w latach 2020 – 2023.

⁷¹ Przeprowadzone w dniach 26 września i 7 października 2024 r.

⁷² Wydatek 26 031,02 zł dokonany ze środków dotacji przeznaczonych na koszty administracyjne.

(akta kontroli str. 3316, 3317, 3328-3340)

Środki dotacji w łącznej wysokości 7 736 tys. zł Stowarzyszenie otrzymało w 13 transzach, tj. odpowiednio:

- 1 136 tys. zł 25 września 2020 r. oraz
- każdorazowo w kwocie 550 tys. zł w 2021 r.: 21 stycznia, 31 marca, 30 czerwca, 29 września; w 2022 r.: 13 stycznia, 22 marca, 7 czerwca, 22 września oraz w 2023 r.: 9 stycznia, 31 marca, 27 czerwca i 26 września.

(akta kontroli str. 2151-2291, 3291)

Badaniem kontrolnym NIK objęto dowody księgowe dotyczące 25% wydatków o łącznej wartości 1 919,7 tys. zł⁷³, przewidzianych w kosztorysie i poniesionych przez Stowarzyszenie w okresie realizacji umowy dotacji, w formie przelewów lub płatności kartą powiązaną z rachunkiem bankowym wyodrębnionym do obsługi umowy dotacji. Dotyczyły one zapłaty za: wykonanie trzech stron internetowych; obsługę informatyczną Stowarzyszenia, w tym za utrzymanie domen i stron internetowych oraz hosting, zapewnienie ciągłości funkcjonowania portali internetowych oraz grafiki komputerowej; zakup oprogramowania, materiałów fotograficznych, tekstowych i reklamowych, opracowań literackich i koncepcyjnych oraz ulotek; prowadzenie kampanii marketingowych i reklamowych oraz wynagrodzenia, szkolenia i opłaty czesnego za studia podyplomowe.

Stosownie do obowiązującej w Stowarzyszeniu polityki rachunkowości i treści umowy dotacji, 217 dowodów księgowych objętych badaniem podlegało kontroli merytorycznej, formalnej i rachunkowej oraz zostało ujętych w wyodrębnionej ewidencji księgowej. W wyniku szczegółowego badania w zakresie spełniania wymagań określonych w art. 21 ust. 1 i art. 22 ustawy o rachunkowości oraz opisanie dowodów zgodnie z postanowieniami umowy dotacji i *Wzorem opisu dokumentu finansowo-księgowego*⁷⁴ stwierdzono, że:

- na wszystkich dowodach księgowych znajdowała się klauzula „Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości”;
- we wszystkich przypadkach dokonano szczegółowego opisu operacji gospodarczej, której dotyczyła płatność ze wskazaniem: nazwy zadania, nazwy działania i powiązań z pozycją kosztową;
- we wszystkich przypadkach osoba odpowiedzialna wskazała sposób ujęcia dowodu w księgach rachunkowych oraz, czy przy dokonywaniu wydatku stosowana była ustawa Prawo zamówień publicznych⁷⁵;
- wszystkie wydatki poniesiono z konta bankowego przeznaczonego dla dotacji w formie bezgotówkowej.

Dowody księgowe spełniały wymogi określone w ustawie o rachunkowości, poza 11 przypadkami (tj. 5,1% badanej próby), w których wystąpiły naruszenia postanowień umowy i wymogów wynikających z załącznika nr 5 do umowy w opisie dowodów księgowych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 66-84, 2356-2360, 2361-2381, 2382-2901)

W badaniu kontrolnym dowodów księgowych dotyczących wynagrodzeń: dyrektora ds. medialnych, kierownika redakcji w Lublinie, redaktora naczelnego i dziennikarza

⁷³ Wydatki poniesiono w okresie od 14 października 2020 r. do 29 grudnia 2023 r. Pozycje w kosztorysie: utworzenie portalu internetowego; zakup i utrzymanie domen internetowych oraz usług hostingu stron; usługa grafiki komputerowej; zakup oprogramowania graficznego; zakup materiałów fotograficznych, audiowizualnych i tekstowych; usługa przygotowania, składu, druku i kolportażu wydawnictw; zakup ogłoszeń, reklam w mediach, w tym w Internecie; szkolenia, kursy na rzecz zwiększenia kompetencji kadry realizującej akcje i przedsięwzięcia informacyjne; wynagrodzenie: dyrektora ds. medialnych, dziennikarzy w Lublinie i Szczecinie, kierownika redakcji w Lublinie, redaktorów naczelnych w Szczecinie i Lublinie.

⁷⁴ Załącznik nr 5 do umowy dotacji.

⁷⁵ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986 ze zm.); ustawa z 11 września 2019 r. Prawo Zamówień Publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1129, ze zm.).

serwisu internetowego www.szczecinskie24.pl ustalono, że Stowarzyszenie w okresie trzech miesięcy⁷⁶ realizowało umowę dotacji przy udziale osób, które nie zostały wskazane Dysponentowi Funduszu do realizacji zadania, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 359-438, 873-951, 2414-2415, 2431-2433, 2435-2436, 2447-2449, 2481-2482, 2618-2619, 2682-2684, 3348-3419)

Wydatki za obsługę informatyczną Stowarzyszenia, w tym utrzymanie domen i stron internetowych utworzonych ze środków dotacji, zapewnienie ciągłości funkcjonowania i hosting stron internetowych⁷⁷ wyniosły łącznie 172,8 tys. zł. Wydatki za hosting Stowarzyszenie ponosiło w tym samym czasie na rzecz kilku podmiotów: Z. Sp. z o.o. (za okres świadczenia usługi 6 październik 2020 r. – 19 październik 2024 r.⁷⁸, w tym za zakupiony certyfikat bezpieczeństwa SSL); na rzecz M.M. od 1 lipca 2020 r. do 30 czerwca 2022 r.; na rzecz A. T. Cz. od 1 lipca 2022 r. do 31 grudnia 2023 r.

Wydatki za usługę grafiki komputerowej na rzecz M. M. oraz A. T. Cz. wyniosły łącznie 336 tys. zł.

(akta kontroli str. 2365-2369, 2905-2921, 2922-2923, 2924-2928)

Prezes zeznał: (...) *zachodziły problemy w zakresie praw własności, dlatego też po stronie tych osób i podmiotów było zapewnienie hostingu i usług z nim związanych (...). Było to zabezpieczenie przed ewentualną cesją praw przy wycofaniu się firmy zewnętrznej, co mogłoby spowodować zatrzymanie projektu i brak możliwości realizacji umowy. W Projekcie było również bieżące zapewnienie usługi hostingu. Tego typu konstrukcja zabezpieczała realizację i trwałość projektu, a jednocześnie zapewnienie hostingu oraz zewnętrzną obsługę jego funkcjonalności (HelpDesk). (...) zakres w Z. Sp. z o.o. był niewystarczający do zapewnienia jakości, którą potrzebowało Stowarzyszenie. Ponadto nie było tzw. HelpDesku, który obejmowałby wszystkie funkcjonalności objęte umowami. (...) Stowarzyszenie potrzebowało kompleksowej obsługi informatycznej, a nie rozdzielania jej na różne podmioty, dlatego taka konstrukcja zakupu Z. Sp. z o.o. oraz piecza nad nią przez inny podmiot i szereg dodatkowych usług i funkcjonalności zapewniało spójną obsługę stron internetowych niezbędną dla projektu i ujętą w opisie projektu. (...)*

(akta kontroli str. 3316, 3317, 3328-3340)

W sprawie wydatków w łącznej kwocie 51 tys. zł za zakup artykułów, tekstów informacyjnych i postów na potrzeby serwisu internetowego www.szczecinskie24.pl, pomimo określenia w ofercie⁷⁹ i jej późniejszych zmianach obowiązków redaktorów naczelnych i dziennikarzy, które polegały na pozyskiwaniu informacji i tworzeniu materiałów do publikacji (w tym pisanie artykułów), Prezes zeznał: *Dynamika prac redakcyjnych była tak duża, że projekt przewidywał zakup gotowych materiałów, w szczególności, gdy tematyka była np. ekspercka, a dziennikarze nie mieli wiedzy specjalistycznej, zakresu kompetencyjnego, które były potrzebne w danym czasie do ich opracowania.*

(akta kontroli str. 3316, 3317, 3328-3340)

W trakcie kontroli NIK zidentyfikowano powiązania rodzinne pomiędzy osobami / podmiotami zaangażowanymi w realizację zadań finansowanych ze środków dotacji. Stowarzyszenie wypłaciło osobie najbliższej⁸⁰ obecnego Prezesa kwotę 428 tys. zł, w tym:

⁷⁶ Październik 2020 r., styczeń 2021 r., styczeń 2022 r.

⁷⁷ Usługa udostępnienia miejsca na serwerze dla stron www i ich zasobów.

⁷⁸ Opłata nie obejmowała świadczenia usługi w okresie 14 dni (od 6 do 19 października 2021 r.).

⁷⁹ O sumie kontrolnej 0793-dcb3-97ca, która stanowiła załącznik nr 1 do umowy dotacji.

⁸⁰ W rozumieniu przepisów art. 115 § 11 kodeksu karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 17 ze zm.).

- 240 tys. zł z tytułu prowadzenia kampanii marketingowych. Zawarcie umowy na realizację ww. usług nastąpiło 1 maja 2022 r., tj. jeden miesiąc po założeniu działalności gospodarczej przez usługodawcę (o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*);
- 35 tys. z tytułu pełnienia funkcji kierownika serwisu internetowego lubelskie.info w okresie od 26 stycznia 2022 r. do 31 lipca 2022 r. Zlecenie usług nastąpiło niecały miesiąc po objęciu funkcji przez obecnego Prezesa i w pierwszym miesiącu zostało wypłacone w pełnej wysokości pomimo, iż zgodnie z postanowieniami umowy obowiązywała ona od 26 stycznia 2022 r. i do końca miesiąca pozostawało tylko 6 dni kalendarzowych;
- 153 tys. zł z tytułu pełnienia funkcji redaktora naczelnego lubelskie.info w okresie od sierpnia 2022 r. do końca projektu.

Ww. osobie Stowarzyszenie sfinansowało również studia MBA w kwocie 21,7 tys. zł. (akta kontroli str. 45-54, 2361-2381, 2618-2707, 2758-2761, 2766-2767, 2774-2775, 3745)

W realizację projektu były zaangażowane również osoby najbliższe byłego Prezesa Stowarzyszenia. Według kosztów merytorycznych projektu oraz zapisów księgowych na koncie pozabilansowym kosztów administracyjnych:

- jednej wypłacono kwotę w wysokości 172 tys. zł, w tym:
 - 126 tys. zł wynagrodzenie z kosztów administracyjnych, które jak zeznał Prezes było wypłacone za czynności analityczne stron internetowych w okresie od lipca 2022 r. do końca projektu;
 - 30 tys. zł z tytułu pełnienia funkcji dyrektora ds. medialnych w okresie od stycznia do czerwca 2022 r.;
 - 16 tys. zł za przeprowadzenie szkoleń w listopadzie i grudniu 2021 r.
- drugiej, w latach 2020-2023 wypłacono wynagrodzenie z kosztów administracyjnych w łącznej kwocie 201 tys. zł, jak zeznał Prezes za czynności analityczne stron internetowych w okresie od lipca 2022 r. do końca projektu.

(akta kontroli str. 2333-2355, 2361-2381, 2477-2492, 3328-3340)

Wydatki z tytułu udziału osób zaangażowanych do realizacji umowy dotacji w studiach podyplomowych MBA, studiach niestacjonarnych II stopnia na kierunku zarządzanie (łącznie 61,5 tys. zł) oraz w kursie języka angielskiego (8 tys. zł) dokonane zostały niegospodarnie, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2356-2360, 2361-2381, 2756-2777, 2904)

Koszty administracyjne, stosownie do treści § 4 ust. 1-5 oraz § 9 ust. 8 umowy dotacji:

- miały być związane z realizacją przedmiotu umowy;
- mogły stanowić nie więcej niż 25% wartości kosztów kwalifikowanych i obejmować wynagrodzenie koordynatora zadania, usługi księgowe, koszty: wynajmu i utrzymania biura, bankowe, korzystania z telefonu i Internetu oraz opłaty za media, usługi pocztowe i kurierskie, materiały biurowe;
- w rocznych rozliczeniach końcowych, nie mogły przekroczyć ww. odsetka wartości wydatków poniesionych w ramach realizacji przedmiotu umowy i uznanych za kwalifikowalne przy rozliczeniu dotacji;
- w przypadku przekroczenia ww. limitu środków koszty te, przy rozliczeniu dotacji, miały zostać uznane za niekwalifikowalne i powinny zostać pokryte przez Stowarzyszenie z innych źródeł finansowania działalności;
- z uwagi na ryczałtowy sposób rozliczania kosztów, wydatki te traktowane były jako wydatki poniesione, z zastrzeżeniem weryfikacji ich poziomu do

zatwierdzonych przez Dysponenta Funduszu wydatków kwalifikowalnych w ramach realizacji zadań;

- Stowarzyszenie raz w miesiącu obowiązane było do rozliczenia $\frac{1}{6}$ kosztów określonych w 2020 r. oraz $\frac{1}{12}$ ich wysokości w latach 2021-2023;

- po podpisaniu umowy dotacji Stowarzyszeniu przysługiwało prawo do ich refundacji w wysokości odpowiedniej do ilości miesięcy, w których realizowane było zadanie;

- na potrzeby rozliczenia dotacji nie było obowiązku gromadzenia dokumentów finansowo-księgowych z nimi związanych (zasady dotyczące dokumentacji finansowo-księgowej nie dotyczyły kosztów administracyjnych).

(akta kontroli str. 260-279)

Według kosztorysu i harmonogramu przedłożonego Dysponentowi Funduszu w ofercie do umowy dotacji, koszty administracyjne wynosić miały 1 934 tys. zł, tj. 25% kwoty dotacji, w tym: 284 tys. zł w 2020 r. oraz 550 tys. zł w latach 2021-2023. Stowarzyszenie dokonywało przeksięgowania środków na ten cel w ww. kwotach z rachunku wyodrębnionego w celu realizacji umowy dotacji na inny rachunek bankowy należący do Stowarzyszenia.

(akta kontroli str. 280-358, 2151-2291, 2293)

Wydatki kwalifikowane zatwierdzone przez Dysponenta Funduszu za lata 2020-2022 (w tym koszty administracyjne) wyniosły łącznie 5 434,9 tys. zł⁸¹. Stowarzyszenie, w ww. okresie miało możliwość rozliczenia ryczałtowego kosztów administracyjnych w kwocie nieprzekraczającej 1 358,7 tys. zł. W powyższym okresie dokonano przeksięgowania środków dotacji tytułem kosztów administracyjnych na inny rachunek bankowy Stowarzyszenia w łącznej kwocie 1 384 tys. zł. Dotacja za 2023 r., w tym koszty administracyjne, z tytułu których Stowarzyszenie w 2023 r. dokonało przeksięgowania na kwotę 550 tys. zł, (według stanu na 27 marca 2025 r.) nie została rozliczona przez Dysponenta Funduszu.

(akta kontroli str. 2151-2291, 3292-3314, 3715-3719, 3720-3744)

W toku kontroli NIK Stowarzyszenie nie przedstawiło dokumentów dotyczących wydatków przeznaczonych na koszty administracyjne, w związku z czym w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK pozyskano zestawienia stanów i obrotów na kontach kosztowych od podmiotu, który realizował obsługę finansowo-księgową projektu. Koszty: amortyzacji, zużycia materiałów i energii, usług obcych, podatków i opłat, wynagrodzeń, ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń oraz pozostałe koszty rodzajowe poniesione przez Stowarzyszenie i zaewidencjonowane na ww. kontach wyniosły łącznie 7 515,4 tys. zł w latach 2020-2023, z tego: 948,3 tys. zł w 2020 r., 2 121,4 tys. zł w 2021 r., 2 224,3 tys. zł w 2022 r. oraz 2 221,4 tys. zł w 2023 r. Natomiast, koszty administracyjne zaewidencjonowane w księgach rachunkowych na kontach pozabilansowych wyniosły łącznie 1 818,8 tys. zł (do 31 grudnia 2023 r.).

(akta kontroli str. 38-40, 2306-2309, 2333-2355, 2941-2946, 3490-3496)

Prezes zeznał: *W trakcie projektu Dysponent Funduszu nie zobowiązał mnie do prowadzenia (...) analizy. Umowa (...) jasno i jednoznacznie określała, że koszty administracyjne miały formę ryczałtu bez obowiązku ich rozliczania.*

W sprawie wydatków zaliczonych do kosztów administracyjnych i określonych w sprawozdaniach z realizacji umowy dotacji (za okresy półroczne w latach 2021- 2023), jako inne wydatki niekwalifikujące się do wydatków merytorycznych,

⁸¹ Według protokołów rozliczeń dotacji przez Dysponenta Funduszu: 1 111,4 tys. zł za 2020 r.; 2 163,3 tys. zł za 2021 r.; 2 160,2 tys. zł za 2022 r. Dotacja za 2023 r. została rozliczona za I półrocze 2023 r. w kwocie 700,3 tys. zł, która nie obejmowała kosztów administracyjnych za 2023 r. Według stanu na 29 października 2024 r. dotacja nie została rozliczona w całości, w tym koszty administracyjne za 2023 r.

Prezes zeznał: (...) nie pamiętam (...), jakiego typu to były wydatki. Wydaje mi się, że były to komputery, telefony, sprzęt audiowizualny, wyposażenie biura.

(akta kontroli str. 3316, 3317, 3328-3340, 3490-3496, 3498)

Były Prezes wyjaśnił: wydatki administracyjne były na szereg wydatków: czynsz najmu za lokal przy ul. Narutowicza, opłaty za media, wynagrodzenie koordynatora zadań, zakup sprzętu i urządzeń (m.in. kamery, komputery, aparaty fotograficzne, dron), wynagrodzenia osób pełniących funkcje wspomagające, opłaty za zewnętrzne prowadzenie biura rachunkowego. Jeśli chodzi o M.W., to miał umowę ze Stowarzyszeniem i wykonywał research, zajmował się wyszukiwaniem materiałów i tematów do dalszej realizacji i do wykorzystania na portalach internetowych. Przeszukiwał Internet i szukał, czym można się zająć. To jest (...). K. R. (...) przygotowywał analizy dotyczące ruchu i zasięgu (...) informacji publikowanych na portalach. W ramach zadania należało dotrzeć do odbiorców, R. sprawdzał zasięgi i robił z tego raporty.

(akta kontroli str. 3582-3590)

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności kontrolerzy NIK, 20 marca 2025 r. poinformowali Dysponenta Funduszu, na podstawie art. 51 ust. 1 ustawy NIK o wystąpieniu okoliczności wskazujących na bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania znacznej szkody w mieniu i wystąpili o przekazanie informacji o podjętych działaniach zapobiegających stanowi zagrożenia.

(akta kontroli str. 3710-3714)

Stowarzyszenie, stosownie do treści umowy dotacji obowiązane było w odniesieniu do zamówień, których wartość była równa lub większa od wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 tys. euro netto⁸², stosować określone w ustawie Prawo zamówień publicznych zasady równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości.

W postępowaniach o udzielenie zamówień, których przedmiotem było wykonanie w latach 2020-2023 usług prowadzenia kampanii reklamowych i działań marketingowych, ogłoszenia⁸³ zawierały m. in. dane zamawiającego, przedmiot i terminy wykonania zamówień, warunki płatności i udziału w postępowaniach, sposób przygotowania ofert, miejsce i termin ich złożenia oraz kryteria oceny.

Do kontroli NIK nie przedłożono dowodów potwierdzających miejsce i czas publikacji ogłoszeń oraz datę i miejsce wpływu ofert, które w każdym z przeprowadzonych postępowań złożone zostały tylko przez jeden podmiot. Na podstawie umów zawartych ze Stowarzyszeniem⁸⁴ o łącznej wartości 774,9 tys. zł podmiot ten realizował usługi, z wykonania których przedstawił Stowarzyszeniu niepodpisane raporty, które dodatkowo nie zawierały daty ich sporządzenia, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3011-3013, 3014-3186)

Łączne wydatki z tytułu usług reklamowych i marketingowych poniesione na rzecz podmiotu, który złożył oferty w ww. postępowaniach wyniosły:

- 209,5 tys. zł w 2020 roku za okres trzech miesięcy (od października do grudnia), w tym 184,5 tys. zł na podstawie umowy z 16 listopada 2020 r. zawartej na okres od 16 listopada do 30 grudnia 2020 r.;
- 196,8 tys. zł za okres 11 miesięcy w 2021 r.;

⁸² Zgodnie z kursem określonym w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów wydanym na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych.

⁸³ Nr: 1/2020 z 2 listopada 2020 r.; 1/2021 z 4 lutego 2021 r.; 1/2022 z 9 lutego 2022 r.; 1/2023 z 6 lutego 2023 r.

⁸⁴ Umowa z 16 listopada 2020 r. zawarta na okres od 16 listopada do 30 grudnia 2020 r.; umowa z 15 lutego 2021 r. na okres od 15 lutego do 30 grudnia 2021 r.; umowa z 21 lutego 2022 r. na okres od 21 lutego do 30 listopada 2022 r.; umowa z 15 lutego 2023 r. na okres od 15 lutego do 30 listopada 2023 r.

– 393,6 tys. zł za okres 10 miesięcy w latach 2022-2023 r. (196,8 tys. zł w 2022 r.; 196,8 tys. zł w 2023 r.).

(akta kontroli str. 2361-2381, 2834-2901)

W sprawie wysokości wydatków poniesionych w 2020 r. Prezes zeznał: *W tym okresie nie byłem koordynatorem ani Prezesem, z tego co pamiętam dynamika tych usług była bardzo duża pod koniec roku 2020 w celu osiągnięcia zakładanych wskaźników na dany rok.*

(akta kontroli str. 3316, 3317, 3328-3340)

Stowarzyszenie, stosownie do obowiązków określonych w umowie dotacji przekazywało Dysponentowi Funduszu informacje kwartalne z wykorzystania środków Funduszu, sprawozdania z wykonania umowy dotacji⁸⁵, wyciągi z rachunku bankowego wyodrębnionego do obsługi umowy oraz wskazane przez Dysponenta kopie dokumentów finansowo-księgowych związanych z jej realizacją. W przypadkach nieprawidłowości stwierdzonych w dokumentach sprawozdawczych przekazaniu podlegały także informacje kwartalne i sprawozdania półroczne o skorygowanej treści.

(akta kontroli str. 260-279, 3242, 3246, 3247-3250, 3253, 3254-3290)

Środki dotacji w łącznej wysokości 6 236,3 tys. zł (81% otrzymanej kwoty) zostały rozliczone przez Dysponenta Funduszu pod względem rzeczowym i finansowym za lata 2020- 2022 oraz I półrocze 2023 r.⁸⁶

(akta kontroli str. 3292-3315)

Według stanu na 27 marca 2025 r., dotacja za 2023 r. nie została rozliczona w całości przez Dysponenta Funduszu, w tym nie została określona kwota wydatków kwalifikowanych w II półroczu 2023 r. i przeznaczona na koszty administracyjne (I i II półrocze 2023 r.).

(akta kontroli str. 3715-3719, 3720-3744)

Stowarzyszenie dokonało zwrotu niewykorzystanej części dotacji lub wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem oraz nadmiernie pobranych kosztów administracyjnych w łącznej kwocie 107,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 2151-2291, 3294-3315)

W sprawie zwrotu dotacji w 2024 r. Prezes zeznał: *Możliwe, że dokonywałem zwrotu (...) środków, po tym jak sam wyliczyłem ostateczne kwoty w sprawozdaniu, (...) ze względu na brak dokumentacji (...) nie jestem w stanie powiedzieć, jakie to były kwoty. (...) bank, w którym był prowadzony rachunek Stowarzyszenia, zamknął ten rachunek i nie mam dostępu do historii konta.*

(akta kontroli str. 3490-3496, 3498)

Kontrola prawidłowości wydatkowania środków dotacji była przedmiotem czterech postępowań administracyjnych prowadzonych przez Dysponenta Funduszu. Ich wszczęcie miało na celu określenie kwot dotacji przypadających do zwrotu oraz terminów, od których należało naliczać odsetki, w przypadku niedokonania zwrotu środków w terminie. Trzy postępowania w sprawie wydatkowania dotacji przekazanej na lata 2020 - 2022 zostały umorzone w całości w wyniku przedłożenia przez Stowarzyszenie wyjaśnień i dokumentów, na podstawie których dotację rozliczono w zakresie rzeczowym i finansowym. Postępowanie wszczęte 13 lutego 2024 r. w sprawie kontroli prawidłowości wydatkowania dotacji otrzymanej na 2023 r., według stanu na 29 października 2024 r. nie zostało zakończone.

⁸⁵ W 2020 r. za okresy: 1 lipiec–31 październik, 1 listopad–31 grudzień; w latach 2021-2023 za okresy półroczne: 1 styczeń–30 czerwiec, 1 lipiec–31 grudzień. Dalej: sprawozdania półroczne.

⁸⁶ Rozliczona kwota dotacji nie obejmowała kosztów administracyjnych, które miały zostać rozliczone w ujęciu rocznym, tj. za okres całego 2023 r.

(akta kontroli str. 3537-3553)

Prezes zeznał: *Postępowanie nie zostało zakończone, byłem informowany o przedłużeniu postępowania.*

(akta kontroli str. 3316, 3317, 3328-3340)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niedokumentowanie osiągnięcia celów i rezultatów umowy dotacji oraz brak uzasadnienia racjonalności i efektywności wydatków.

Realizując projekt finansowany ze środków publicznych władze Stowarzyszenia były zobligowane do przestrzegania zasad oszczędnego, racjonalnego i efektywnego wykorzystania tych środków, wynikających z § 3 ust. 3 lit. a) umowy dotacji. Zgodnie z § 3 ust. 9 lit. a-g umowy dotacji, wydatki ponoszone na realizację zadań będących przedmiotem umowy są kwalifikowalne, jeżeli są one w szczególności: niezbędne dla realizacji zadania, racjonalne i efektywne, udokumentowane, zgodne z warunkami określonymi w umowie. Wykonawca ma obowiązek uzasadnienia celowości wydatkowania środków dotacji (§ 9 ust. 1 umowy), jak również bieżącego i kompletnego prowadzenia dokumentacji rzeczowej i księgowej dotyczącej realizowanych zadań (§ 9 ust. 2).

Na podstawie § 6 ust. 6 ogłoszenia w sprawie przeprowadzenia VII otwartego konkursu ofert na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Sprawiedliwości rozliczenie dotacji polega na weryfikacji przez Dysponenta Funduszu założonych celów, rezultatów, zadań. W przypadku braku realizacji zakładanych celów, rezultatów i zadań w zakresie zaplanowanym w ofercie, Dysponent może uznać całość lub część dotacji jako pobraną w nadmiernej wysokości i podlegającą zwrotowi. Ponadto, stosownie do § 34 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości⁸⁷ w związku z § 22 umowy dotacji, Dysponent Funduszu w okresie 5 lat od zakończenia wykonywania umowy dotacji może żądać przedstawienia pełnej dokumentacji dotyczącej wykonywanej umowy, tj. w terminie do 31 grudnia 2028 r.

Stowarzyszenie nie potwierdziło:

- a) przedstawionych Dysponentowi Funduszu oraz kontrolerom NIK danych dotyczących osiągnięcia wartości poszczególnych celów i rezultatów umowy dotacji,
- b) że wydatki poniesione na zakup usług informatycznych i reklamowych, w kwocie wynoszącej 1 783,7 tys. zł⁸⁸ zostały dokonane z zachowaniem wynikających z umowy zasad racjonalności i efektywności wydatków publicznych.

Ad. a)

W przedłożonym Dysponentowi Funduszu sprawozdaniu, według stanu na 31 grudnia 2023 r., Stowarzyszenie wykazało, że wartości docelowe dwóch rezultatów projektu zostały osiągnięte w wysokości znacznie przekraczającej wartości założone w umowie. Liczba osób pokrzywdzonych przestępstwem, które w wyniku realizacji umowy pozyskały wiedzę o sposobach i formach udzielania pomocy miała wynieść 22 574 tys. (wobec 250 tys. zaplanowanych), a liczba osób które pozyskały informacje w przedmiocie kształtowania postaw społecznych, obywatelskich i patriotycznych 12 145 tys. (wobec planowanych 400 tys.).

⁸⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 1605 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie Funduszu.

⁸⁸ Wg kosztów merytorycznych projektu.

NIK powołała biegłego z zakresu informatyki, któremu zlecono zbadanie w każdym roku zasięgów trzech wymienionych powyżej stron internetowych wraz z powiązanymi z nimi portalami społecznościowymi oraz określenie wartości rynkowej usług informatycznych i reklamowych sfinansowanych ze środków dotacji. W przedstawionych 7 stycznia 2025 r. oraz 4 lutego 2025 r. opiniach biegły wskazał, że nie było możliwe określenie zasięgów, ani liczby użytkowników odwiedzających te serwisy. Wynikało to w szczególności z usunięcia przed przeprowadzonymi w dniach 29 i 31 stycznia 2025 r. oględzinami na wszystkich stronach internetowych informacji o zainstalowanych wtyczkach, które dostarczały szczegółowych statystyk dotyczących ruchu na stronie.⁸⁹ Nie było więc możliwe potwierdzenie, według stanu na jeden rok po zakończeniu realizacji umowy, że cele i rezultaty umowy dotacji zostały osiągnięte w wartościach zadeklarowanych przez Stowarzyszenie.

(akta kontroli str. 1686-1761, 3247-3250, 3422-3473, 3573-3575, 3576-3578, 3579-3581)

Odnosnie ww. modyfikacji na stronach internetowych Prezes wyjaśnił: (...) dane dotyczące działań promocyjnych, w tym statystyki (...) zasięgów (wyświetleń i udostępnień) publikowanych informacji, są dostępne w panelach administracyjnych ww. portali. (...) na Facebooku dane dotyczące zasięgów (...) można uzyskać poprzez narzędzie Meta Business Suite, zarządzane przez Meta (Facebook). Pozwala ono na przegląd danych statystycznych w rozbiciu na konkretne interwały czasowe. Z poziomu administratora możliwe jest również otwarcie konkretnego posta i skorzystanie z funkcji „Wyświetl statystyki i reklamy”, dzięki czemu uzyskuje się informacje o reakcjach, zasięgach oraz interakcjach użytkowników. (...) zgodnie z dobrą praktyką oraz polityką bezpieczeństwa, konta osób i podmiotów zaangażowanych w działania promocyjne, a niebędących już współpracownikami Stowarzyszenia, zostały odłączone od kont administracyjnych. Jest to standardowa procedura zabezpieczająca systemy informatyczne przed nieuprawnionym dostępem a w konsekwencji nieuprawnionym wprowadzaniem bądź też usuwaniem treści. (...) artykuły i ich dane statystyczne pozostają w systemie CMS stron internetowych. Modyfikacje, jakie zaszły po zakończeniu projektu, miały na celu dostosowanie serwisów do aktualnych potrzeb funkcjonalnych, poprawę szybkości działania oraz zapewnienie trwałości rezultatów projektu. Wtyczki statystyczne, które uległy dezaktywacji lub usunięciu, były narzędziami pomocniczymi i ich funkcje zostały zabezpieczone przez inne mechanizmy lub zapisane w zewnętrznych zestawieniach. Działanie to miało na celu optymalizację funkcjonowania portali i zmniejszenie obciążenia serwerów. Stowarzyszenie realizuje obowiązki wynikające z § 34 ust. 2 rozporządzenia w sprawie Funduszu w związku z § 22 umowy dotacji. Wszystkie dane podlegające monitoringowi zostały zachowane i są dostępne do weryfikacji w zakresie wymaganym umową i przepisami prawa. Podsumowując, Stowarzyszenie zapewniło należyłą dokumentację działań oraz danych dotyczących zasięgów, pomimo zmian technicznych, personalnych i organizacyjnych, które nastąpiły po zakończeniu realizacji projektu. Wszelkie zmiany miały charakter porządkowy i nie wpłynęły na możliwość weryfikacji realizacji umowy dotacji przez Dysponenta Funduszu.

(akta kontroli str. 3715-3719, 3720-3744)

Zdaniem NIK przedstawione przez Prezesa wyjaśnienia i dokumenty nie potwierdzają zrealizowania przez Stowarzyszenie określonych w ofercie zasięgów. W szczególności, w związku z usunięciem wtyczek, nie można było ustalić dokładnych dat osiągnięcia zasięgów przez poszczególne wpisy. Ponadto ww. wtyczki pozwoliłyby na ustalenie rzeczywistej wysokości zasięgów,

⁸⁹ Usunięcie to polegało na eliminacji śladów w kodzie źródłowym stron, takich jak specyficzne klasy CSS, skrypty JavaScript oraz metadane HTML, które mogłyby wskazywać na obecność konkretnych rozszerzeń.

w szczególności poprzez wyeliminowanie z wyników powtarzających się adresów IP – wskazujących na ponowne odwiedzenie strony przez tę samą osobę, jak również na określenie w jaki sposób ruch na stronie został wygenerowany – w szczególności czy ruch nie był generowany automatycznie np. przez boty czy skrypty. Przywołane w wyjaśnieniach zewnętrzne zestawienia nie pozwalały na potwierdzenie wartości w nich wskazanych, albowiem zostały wyeksportowane do edytowalnego pliku excel, co pozwalało na ich dowolną modyfikację przez Stowarzyszenie.

Brak możliwości potwierdzenia efektów projektu wynikał także z faktu, że wbrew postanowieniom pkt II. 8 lit. b) oferty złożonej przez Stowarzyszenie w ramach VII otwartego konkursu ofert, wskazane w ofercie cele i mierzące poziom ich realizacji rezultaty, a także przyjęty sposób ich monitorowania nie zapewniały, że cele projektu finansowanego ze środków publicznych będą zgodne z koncepcją SMART, tj. będą sprecyzowane, mierzalne, osiągalne i istotne.

Stwierdzono w szczególności, że jeden z celów projektu, który stanowił wzrost występowania właściwych postaw społecznych, obywatelskich i patriotycznych w regionie szczecińskim, lubelskim i radomskim⁹⁰, nie był monitorowany. Zakładane rezultaty zadania⁹¹ określone w ofercie Stowarzyszenia były nieadekwatne i nie zapewniły możliwości dokonania oceny jego osiągnięcia w terminie zakończenia realizacji umowy dotacji (31 grudnia 2023 r.).

Ponadto rezultat dotyczący 22 574 tys. osób pokrzywdzonych przestępstwem, które pozyskały wiedzę o sposobach, zakresie, miejscach i formach udzielania pomocy ofiarom przestępstw obliczono wyłącznie na podstawie zasięgów treści opublikowanych w trzech profilach utworzonych w serwisie Facebook bez ustalenia, czy którakolwiek z tych osób faktycznie była pokrzywdzona przestępstwem. Do monitorowania rezultatu i sprawozdawania Dysponentowi Funduszu poziomu jego osiągnięcia nie wykorzystywano ankiety utworzonej w ramach zadania zawierającej pytanie o doświadczenie pokrzywdzenia przestępstwem⁹².

W przypadku miernika rezultatu dotyczącego wzrostu wiedzy 30% odbiorców działań informacyjnych na temat sposobów i form zapobiegania przestępczości oraz zasad udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem w ofercie nie wskazano od jakiej wartości będzie liczony ten wzrost. Określano go wyłącznie w oparciu o 100 pierwszych, anonimowych ankiet z każdego przeprowadzonego badania, co w praktyce oznaczało, że w poszczególnych okresach wzrost dotyczył od 12 do 31 osób. Nie weryfikowano także, czy w badaniach mających potwierdzać wzrost wiedzy brały udział te same osoby (przed i po odczytaniu informacji zawartych na portalach sfinansowanych z dotacji).

Prezes oraz były Prezes Stowarzyszenia podnosili w złożonych zeznaniach i wyjaśnieniach, że nie pamiętają szczegółów przyjętej metodologii monitorowania celów i rezultatów projektu. Wskazywali natomiast, że kluczowym z ich punktu

⁹⁰ Ze szczególnym uwzględnieniem postaw prorodzinnych w celu zapobiegania przestępczości przeciwko rodzinie, wolności i przestępczości przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej.

⁹¹ 1. Liczba osób pokrzywdzonych przestępstwem, które pozyskały wiedzę o sposobach, zakresie, miejscach i formach udzielania pomocy ofiarom przestępstw oraz zapobieganiu przestępczości dzięki działaniom podmiotów, które uzyskały wsparcie na ten cel w regionach: szczecińskim, lubelskim, radomskim; 2. Wzrost wiedzy odbiorców działań informacyjnych nt. sposobów, zakresu, miejsc i form zapobiegania przestępczości oraz zasad udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem realizowanych ze środków Funduszu Sprawiedliwości w ww. regionach; 3. Liczba osób, które pozyskały informacje w przedmiocie kształtowania postaw społecznych, obywatelskich i patriotycznych oraz 4. Liczba udostępnień informacji pierwotnych opublikowanych na utworzonych portalach internetowych dot. sposobu, zakresu, miejsc i form zapobiegania przestępczości oraz zasad udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem w ww. regionach.

⁹² Ankieta zawierała cztery pytania, w tym m.in. *Czy kiedykolwiek byłeś / byłaś osobą pokrzywdzoną jakimkolwiek przestępstwem?* Według raportów z analizy wyników ankiet, w każdym z okresów objętych monitorowaniem (II półrocze 2020 r., I i II półrocze w latach 2021- 2023) szczegółowym badaniem objętych zostało 300 ankiet, z tego: 100 ankiet wypełnionych w serwisie informacyjnym szczecinskie24.pl; 100 w serwisie lubelskie.info; 100 w serwisie radomskie.info, tj. łącznie 2,1 tys.

widzenia wskaźnikiem był zasięg portali internetowych i profili w mediach społecznościowych.

NIK zauważa, że samo dotarcie do odbiorców nie oznacza, że osiągnięto założony efekt przekazywanych informacji. Biorąc dodatkowo pod uwagę brak możliwości zweryfikowania zasięgów portali, należy uznać, że według stanu na koniec kontroli NIK, nie były znane efekty działań sfinansowanych ze środków Funduszu Sprawiedliwości.

(akta kontroli str. 260-358, 1686-1685, 1772-1949, 1951-1973, 3242, 3247-3250, 3316, 3317, 3328-3340, 3490-3496, 3498, 3582-3590)

Ad b)

W przypadku łącznej kwoty wydatków, w wysokości 1 783,7 tys. zł (według kosztów merytorycznych projektu) wykazanych z tytułu organizowania i przeprowadzania akcji i przedsięwzięć informacyjnych, w tym za: zapewnienie całodobowej obsługi stron internetowych i profili oraz HelpDesk; obróbkę graficzną i tekstową materiałów do publikacji na stronach internetowych; badanie zasięgów stron i powiązanych z nimi profili w portalu Facebook i Instagram oraz prowadzenie kampanii promocyjnych na stronach i w ww. portalach (w tym usług reklamowych w Internecie) brak było możliwości zweryfikowania, czy wartość zamówionych przez Stowarzyszenie i sfinansowanych ze środków dotacji usług odpowiadała faktycznej wartości rynkowej tego rodzaju zamówień. Powyższe dotyczyło w szczególności następujących wydatków:

- a) w kwocie 1 279,7 tys. zł poniesionych w latach 2020-2023 na usługi reklamowe i marketingowe, w tym za uzyskanie wzrostu polubień i zasięgów profili Facebook w Internecie;
- b) 336 tys. zł za usługę grafiki komputerowej;
- c) 168 tys. zł za zakup i utrzymanie domen internetowych, usługę hostingu stron, zapewnienie funkcjonowania portali internetowych i HelpDesk.

Biegły z zakresu informatyki wskazał, że wartość rynkowa powyższych usług (pozycja a)) nie mogła zostać wyceniona, lub możliwe było oszacowanie ich wartości z precyzją wynoszącą około 40% (pozycje b) i c)). Powyższe wynikało z usunięcia przed oględzinami NIK ze stron internetowych oraz powiązanych z nimi portali społecznościowych informacji o zainstalowanych tam wtyczkach, które dostarczały statystyk ruchu na stronach oraz danych dotyczących prowadzonych działań promocyjnych i marketingowych. Nie było więc możliwe ustalenie, jaki był faktyczny zakres sfinansowanych ze środków dotacji usług (informatycznych, reklamowych, marketingowych) wykonanych na trzech portalach internetowych oraz powiązanych z nimi profilach w mediach społecznościowych. Dodatkowym, wskazanym przez biegłego czynnikiem uniemożliwiającym precyzyjną wycenę było opisywanie przez Stowarzyszenie w ogólny sposób zamawianych usług, tj. bez określenia ich zakresu, charakteru i częstotliwości. Powyższe stwierdzono także w wyniku badania próby dowodów finansowych i tak np. jednym zleceniem za comiesięczne wynagrodzenie w kwocie 4 tys. zł objęte zostały: obsługa informatyczna, w tym bieżące utrzymanie i zapewnienie ciągłości funkcjonowania stron internetowych Stowarzyszenia; zapewnienie hostingu stron internetowych oraz zapewnienie ciągłości ważności domen internetowych Stowarzyszenia.

Skutkiem opisanej powyżej nieprawidłowości był brak możliwości rozliczenia rezultatów, a nawet bezpośrednich efektów rzeczowych zadań (np. kampanii reklamowych w Internecie), na których realizację wydatkowano środki dotacji w łącznej kwocie 1 783,7 tys. zł. Brak było również możliwości potwierdzenia, że wydatki te spełniały kryteria pozwalające na uznanie ich za kwalifikowalne, tj. że były one racjonalne i efektywne.

(akta kontroli str. 3251-3252, 3422-3473, 3573-3575, 3576-3578, 3579-3581)

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności oraz znaczną kwotę dotacji kontrolerzy NIK, 20 marca 2025 r. poinformowali Dysponenta Funduszu, na podstawie art. 51 ust. 1 ustawy NIK o wystąpieniu okoliczności wskazujących na bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania znacznej szkody w mieniu i wystąpili o poinformowanie o podjętych działaniach mających na celu usunięcie stanu zagrożenia.

Według stanu na 3 kwietnia 2025 r. Dysponent Funduszu nie przekazał informacji w powyższym zakresie.

(akta kontroli str. 3710-3714)

2. Finansowanie ze środków dotacji zadań niezwiązanych z realizowaną umową dotacji.

Na podstawie § 3 ust. 1 umowy, Stowarzyszenie było zobowiązane do wykorzystania dotacji wyłącznie na realizację przedmiotu umowy, zgodnie z umową i przedstawioną ofertą. Przyznana dotacja nie mogła być przeznaczona na jakiegokolwiek inne cele, niż realizacja przedmiotu umowy.

W wyniku badania udostępnionej przez biegłego z zakresu informatyki, bazy danych z zawartością trzech objętych kontrolą portali oraz powiązanych z nimi profili w mediach społecznościowych stwierdzono zamieszczenie tam 45 artykułów (informacji)⁹³, których zawartość wykraczała poza zakres tematyczny wynikający z umowy dotacji. Dotyczyły one w szczególności promowania konkretnych partii politycznych⁹⁴, ich postulatów⁹⁵ i przedstawicieli⁹⁶; zawierały komentarze do aktualnych sporów politycznych, w tym polityczne i obywatelskie, z tzw. mową nienawiści i agresją językową⁹⁷ oraz informacje o wydarzeniach zagranicznych i krajowych niezwiązanych z przestępczością⁹⁸. Na stronach, na których znajdowały się ww. artykuły znajdowały się odniesienia do działalności Funduszu Sprawiedliwości (np. informacje o numerze telefonicznym Linii Pomocy Pokrzywdzonym), jednak zasadnicza treść tych komunikatów wykraczała poza zakres określony w ofercie i umowie dotacji. Zdaniem NIK, powyższe wskazuje na wykorzystanie środków z dotacji celowej ukierunkowanej na przeciwdziałanie przestępczości, m.in. na promowanie działalności partii politycznych oraz działania wzmagające polaryzację polityczną i społeczną.

(akta kontroli str. 3599-3601, 3602-3608, 3609-3709)

Prezes wyjaśnił: *W „Opisie potrzeby realizacji zadania” wskazano „(...) że dostrzegalna jest potrzeba prowadzenia działań informacyjnych (...), których celem będzie z jednej strony propagowanie pożądaných postaw społecznych, których ukształtowanie ma wpływ na zmniejszenie skali przestępczości, zaś z drugiej strony niezbędne jest wspieranie rzetelnego i pluralistycznego dziennikarstwa (...).*

⁹³ Z 116 objętych badaniem.

⁹⁴ Np. „Czy Polska powinna być suwerenna?” – relacja z konwencji, na której partia Solidarna Polska zmieniła nazwę na Suwerenna Polska na portalu [szczecinskie24.pl](#); „Konwencja Solidarnej Polski: Tańsza energia dla Polaków” na portalu [lublaskie.info](#); „Z kraju: postulaty programowe Suwerennej Polski” na portalu [radomskie.info](#); „Pełne sale na spotkaniu z Patrykiem Jakim w Szczecinie i Gryfinie” na portalu [szczecinskie24.pl](#).

⁹⁵ Np. „Decyzja ws. kopalni Turów. Ile może Unia Europejska?” na portalu [szczecinskie24.pl](#); „Tylko świnię siedzą w kinie.” Konferencja prasowa Dariusza Mateckiego i Agnieszki Kurzawy w temacie filmu *Holland* na portalu [szczecinskie24.pl](#); „Będzie „tuskowe” dla byłych esbeków? Naprawę „krzywd” zapowiada szef Platformy Obywatelskiej na portalu [szczecinskie24.pl](#); „Na ratunek małym i mikroprzedsiębiorstwom” na portalu [szczecinskie24.pl](#).

⁹⁶ Np. „Patryk Jaki udowadnia w Parlamencie Europejskim kto jest ruską onucą. Spotkanie otwarte z europosem już jutro w Szczecinie i Gryfinie” na portalu [szczecinskie24.pl](#); „Chleb po 30 zł? Matecki pokazał Tuskowi, ile naprawdę kosztuje pieczywo.” na portalu [szczecinskie24.pl](#); „Michał Woś zaprezentował tajną depeszę, która pogrąża Donalda Tuska” na portalu [szczecinskie24.pl](#); „Cykl spotkań z Patrykiem Jakim. Europoseł Suwerennej Polski rozmawiał z mieszkańcami Pyrzyc, Myśliborza, Gryfina i Goleniowa” na portalu [szczecinskie24.pl](#).

⁹⁷ Np. „Opozycja w bezczelny sposób wykorzystuje tragedię na Odrze” na portalu [szczecinskie24.pl](#).

⁹⁸ Np. „Awaria Facebooka. Internauci świetnie się bawią na Twitterze” na portalu [szczecinskie24.pl](#).

Dodatkowo wskazano (...), że Oferent planuje utworzenie lokalnych serwisów internetowych, które będą rzetelnym i wiarygodnym źródłem informacji o lokalnych wydarzeniach (...). Każdy z artykułów był zamieszczany na stronach internetowych gdzie dostępne były informacje na temat sposobów, zakresu, miejsc i form pomocy udzielanej osobom pokrzywdzonym przestępstwem przy wsparciu Funduszu (...) oraz dostęp do informacji na temat działań Funduszu (...) oraz działań realizowanych przez organizacje i instytucje ze środków Funduszu (...). Zarzut, iż niektóre artykuły zawierają „mowę nienawiści” lub „przemoc językową” jest sformułowaniem ocennym, wysoce subiektywnym, niepopartym obiektywną analizą prawną czy językoznawczą. Były to materiały publicystyczne lub relacyjne, komentujące działania osób publicznych, często opatrzone cytatami z wystąpień, konferencji czy debat – co jest normalną praktyką dziennikarską. (...) Relacjonowanie konwencji, spotkań otwartych, konferencji prasowych czy wypowiedzi europosłów i posłów – niezależnie od ich przynależności partyjnej – jest standardową formą działalności mediów i nie stanowi propagandy ani agitacji politycznej. (...) redaktorzy portali, jak i cały zespół projektowy działali w dobrej wierze, w przekonaniu, że upowszechnianie wiedzy o wydarzeniach publicznych, kontrowersjach społecznych oraz działaniach władz – nawet krytycznie – mieści się w ramach dopuszczalnej debaty publicznej i jest zgodne z celami Funduszu. Każdy z portali (...) prezentował (...) treści bezpośrednio związane z celami umowy dotacji. Treści te były nie tylko obecne, ale też eksponowane (...) przez dedykowane sekcje portalu, (...) przy pomocy bannerów graficznych i odnośników do informacji o Funduszu. Serwisy realizowały zadania określone w ofercie, działały w duchu pluralizmu medialnego, przestrzegały przepisów prawa oraz zasad rzetelności dziennikarskiej (...), a treści dotyczące pomocy ofiarom przestępstw były stale dostępne i promowane.

(akta kontroli str. 3715-3719, 3720-3744)

Zdaniem NIK analiza treści publikowanych na utworzonych serwisach informacyjnych wskazuje na ich stronniczość i promowanie jedynie określonych polityków i partii politycznych. Powyższe nie może zostać uznane za realizację zadań określonych w umowie. Ponadto wskazać należy, iż przedmiotowe treści nie realizowały powszechnie uznanych zasad etyki dziennikarskiej (określonych m.in. w Karcie Etycznych Mediów⁹⁹), w szczególności zasady obiektywizmu oznaczającego, że *autor przedstawia rzeczywistość niezależnie od swoich poglądów, rzetelnie relacjonuje różne punkty widzenia oraz zasady szacunku i tolerancji - czyli poszanowania ludzkiej godności, praw dóbr osobistych, a szczególnie prywatności i dobrego imienia.*

3. Nieprzestrzeganie wymagań umowy przy zlecaniu i rozliczaniu kampanii marketingowych.

Realizując projekt finansowany ze środków publicznych władze Stowarzyszenia były zobligowane do przestrzegania zasad oszczędnego, racjonalnego i efektywnego wykorzystania tych środków, wynikających z § 3 ust. 3 lit. a) umowy dotacji. Wykonawca miał także obowiązek uzasadnienia celowości wydatkowania środków dotacji (§ 9 ust. 1 umowy), jak również bieżącego i kompletnego prowadzenia dokumentacji rzeczowej i księgowej dotyczącej realizowanych zadań (§ 9 ust. 2).

Zdaniem NIK realizacja tego warunku wymagała stosowania zasad uczciwej konkurencji i przejrzystości przy wyłanianiu wykonawców. Umowy zawierane z wykonawcami powinny także umożliwiać transparentne i jednoznaczne rozliczanie wykonanych usług.

Prezes Stowarzyszenia zlecił w latach 2022-2023, w trybie niekonkurencyjnym osobie najbliższej, na podstawie dwóch umów przeprowadzenie kampanii marketingowych na kwotę 240 tys. zł. (120 tys. zł w każdym roku). Przedmiot umowy obejmował m.in.

⁹⁹ [Rada Etyki Mediów | Karta Etyczna Mediów](#)

przygotowanie projektów graficznych oraz zamieszczenie nie mniej niż 10 ogłoszeń w prasie drukowanej oraz ogłoszeń w mediach elektronicznych (bez wskazania konkretnej liczby reklam umieszczanych w Internecie). W umowie brak było odniesienia do czynników kosztotwórczych (m.in. liczby reklam i ich emisji, formatu, kosztów opracowania grafik), co uniemożliwiało wycenę wartości tej umowy. Analiza przedłożonych sprawozdań z realizacji zadań wykazała, że w 2022 r. zrealizowano 13¹⁰⁰, a w 2023 r. 22¹⁰¹ reklamy, przy czym wynagrodzenie wykonawcy pozostawało niezmiennie. W 2022 r. trzy z czterech płatności wynagrodzenia na łączną kwotę 90 tys. zł zrealizowane zostały przed wykonaniem usługi, tj. 30 czerwca, 31 sierpnia i 26 października, podczas gdy emisja wszystkich wytworzonych reklam miała miejsce w miesiącu grudniu, od 5 do 30 dnia miesiąca. W 2023 r. wypłacono pełną kwotę wynagrodzenia, pomimo iż w działaniach marketingowych wykorzystano projekty graficzne opracowane w roku poprzednim i nie wytworzono unikatowych produktów.

(akta kontroli str. 2628-2629, 2634-2635, 2640-2641, 2646-2647, 2656-2657, 2662-2663, 2668-2669, 2672-2673, 2686-2693, 2697-2707)

Warto zauważyć, że zgodnie z § 1 pkt 2 umowy dotacji Stowarzyszenie zobowiązało się do wykonania przedmiotu umowy z najwyższą starannością, przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności oraz zgodnie z obowiązującymi standardami. Zdaniem NIK przedstawiony wyżej sposób prowadzenia rozliczeń kampanii nie spełniał tego warunku, tym samym Stowarzyszenie nie wywiązało się z tego obowiązku.

Prezes wyjaśnił: *Stowarzyszenie (...) dołożyło należytej staranności w zakresie celowego i gospodarnego wydatkowania środków, jak również zapewnienia możliwie najwyższej efektywności z poniesionych nakładów. Wszystkie działania były prowadzone z zachowaniem zasad wynikających z § 3 ust. 3 lit. a) oraz § 9 ust. 1 i 2 umowy dotacji. Dobór narzędzi do realizacji kampanii czyli wybór odpowiednich portali, w których była realizowana promocja wymagał analizy odbiorców (...), aby byli oni zbieżni z przeanalizowaną i scharakteryzowaną (...) grupą docelową. (...) Kampania marketingowa (...) wymaga wiedzy, kreatywności, narzędzi i dobrej strategii. Kiedy jest dobrze zaprojektowana, potrafi osiągnąć wysoką efektywność, zaangażować odbiorców i zbudować trwałą relację z odbiorcami. Proszę zwrócić uwagę, że po zakończeniu czteroletniego projektu profil facebookowy szczecińskie24 osiągnął poziom 105 tys. polubień, 113 tys. obserwujących.*

W sprawie braku wyszczególnienia wszystkich elementów kosztotwórczych w umowach Prezes wyjaśnił, że: *zakres usług marketingowych został określony w sposób pozwalający na elastyczną realizację celów kampanii, co jest zgodne z aktualnymi standardami w obszarze marketingu i promocji. Zastosowanie zapisu „m.in.” umożliwiło dostosowanie zakresu działań do bieżących potrzeb i analiz rynkowych, przy zachowaniu pełnej zgodności z celem projektu i wymogami umowy dotacji. (...) Dobór wykonawcy kampanii został dokonany z zachowaniem zasad celowości, oszczędności oraz optymalizacji efektów z poniesionych wydatków. Osoba wykonująca usługi posiadała odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie w zakresie realizacji działań promocyjnych i była w stanie zapewnić wysoką jakość kampanii przy relatywnie niewielkich środkach finansowych.*

W sprawie zatwierdzenia dowodów księgowych (...) na łączną kwotę 90 tys. zł, Prezes wyjaśnił, że: *(...) do momentu wystawienia poszczególnych faktur, wykonano szereg prac przygotowawczych i analitycznych. Etap emisji reklam w grudniu 2022 r. stanowił jedynie końcową, widoczną dla odbiorcy część całego procesu, natomiast znaczna część prac została wykonana wcześniej. W związku z tym wypłata*

¹⁰⁰ W sprawozdaniu z realizacji zadania wskazano, że zrealizowano 14 reklam.

¹⁰¹ W sprawozdaniu z realizacji zadania wskazano, że zrealizowano 25 reklam.

wynagrodzenia była rozłożona w czasie i powiązana z realizacją kolejnych etapów kampanii – zgodnie z zapisami umowy i zasadą częściowej płatności za zrealizowane etapy. (...) działanie takie jest zgodne z praktyką rynkową w zakresie usług marketingowych, gdzie rozliczenia następują za zrealizowane i udokumentowane etapy prac, a nie wyłącznie za samą emisję reklam. Reasumując, Prezes zatwierdził dokumenty księgowe w oparciu o potwierdzenie wykonania poszczególnych etapów kampanii marketingowej. Emisja reklam w grudniu była końcowym efektem złożonego procesu, którego główne elementy zostały wykonane, udokumentowane i rozliczone na przestrzeni całego 2022 roku.

(akta kontroli str. 3715-3719, 3720-3744)

Zdaniem NIK, przedstawione przez Prezesa wyjaśnienia nie znajdują odzwierciedlenia w rachunkach i sprawozdaniach przedkładanych Stowarzyszeniu przez wykonawcę ww. usług. W szczególności niemożliwym jest zweryfikowanie, czy opisane w ww. wyjaśnieniach czynności w ogóle zostały podjęte przez usługodawcę. Wyszczególnienie wszystkich podjętych czynności i ewentualnych kosztów powinno być wykazane w sprawozdaniach z realizacji zlecenia, co pozwoliłoby Prezesowi na merytoryczną ocenę i zatwierdzenie wydatków, a NIK na weryfikację prawidłowości poniesionych wydatków. Z uwagi na powyższe nie jest możliwe potwierdzenie wydatkowania przedmiotowych środków zgodnie z umową dotacji.

Jednocześnie wskazać należy, iż zgodnie z § 3 ust. 3 pkt a) umowy dotacji na Stowarzyszeniu ciążył obowiązek dokonywania wydatków w sposób celowy i oszczędny, a nie jak wskazał Prezes w swoich wyjaśnieniach zachowania *należytej staranności w zakresie celowego i gospodarnego wydatkowania (...)*.

4. Niezgodne z przepisami opisywanie i zatwierdzanie dokumentów finansowo-księgowych.

Stosownie do treści art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości, dowody księgowe powinny zawierać: określenie rodzaju dowodu i jego numeru identyfikacyjnego; określenie stron (nazwy, adresy) dokonujących operacji gospodarczej; opis operacji oraz jej wartość; datę dokonania operacji, a gdy dowód został sporządzony pod inną datą - także datę sporządzenia dowodu; podpis wystawcy dowodu oraz osoby, której wydano lub od której przyjęto składniki aktywów; stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania. Dowody księgowe powinny być rzetelne, tj. zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują, kompletne, zawierające co najmniej dane określone w art. 21, oraz wolne od błędów rachunkowych (art. 22 ww. ustawy).

Na podstawie § 9 ust. 5 pkt 1-7 umowy dotacji, dowody księgowe związane z realizacją zadań objętych umową miały być trwale opisane na odwrocie, w tym zawierać: wskazanie okresu, za jaki dokonywana była płatność świadczenia okresowego; szczegółowy opis operacji gospodarczej, której dotyczyła płatność; wskazanie, czy w przypadku danego wydatku stosowane były zapisy ustawy Prawo zamówień publicznych; potwierdzenie przez osobę upoważnioną, zawierające jej podpis z datą złożenia podpisu, że dokument potwierdza faktyczny przebieg i zakres dokonanej operacji gospodarczej; opis w zakresie kontroli merytorycznej umożliwiający dokonanie prawidłowej dekretacji dokumentu jako dowodu księgowego; potwierdzenie dokonania kontroli formalno-rachunkowej przez osoby do tego upoważnione, poprzez złożenie podpisu z datą dokonania kontroli; zapis sposobu wskazania ujęcia dowodu w księgach rachunkowych oraz podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania; zapis, z jakich środków został sfinansowany wydatek; wskazanie daty dokonania płatności oraz dokumentu potwierdzającego dokonanie płatności.

Wzór opisu dokumentu finansowo-księgowego stanowił załącznik nr 5 do umowy.
(akta kontroli str. 2356-2360, 2361-2381, 2382-2901)

W wyniku badania próby wydatków zidentyfikowano dowody księgowe, które nie spełniały powyższych wymogów, i tak:

- art. 21 i 22 ustawy o rachunkowości, w 11 przypadkach, z tego dziewięć dowodów nie zawierało daty wystawienia, w jednym przypadku dowód nie zawierał numeru identyfikacyjnego, w jednym przypadku na dowodzie nie dokonano opisu operacji gospodarczej;
- § 9 ust. 5 pkt 1-7 umowy dotacji oraz załączniku nr 5 do umowy *Wzór opisu dokumentu finansowo-księgowego* w zakresie opisu dowodów księgowych, tj.:
 - a) w 153 przypadkach¹⁰², osoba upoważniona do przeprowadzenia kontroli formalno-rachunkowej i nadania numerów ewidencyjnych dowodom księgowym potwierdziła dokonanie tych czynności w sposób nieprawidłowy, tj. przez złożenie podpisu bez oznaczenia daty;
 - b) w 65 przypadkach¹⁰³ kontroli merytorycznej dokonano po zapłacie;
 - c) w 44 przypadkach¹⁰⁴ kontrola formalno-rachunkowa dowodów została dokonana po zapłacie;
 - d) w 37 przypadkach¹⁰⁵ nie wskazano okresu, za jaki dokonywano płatności świadczeń okresowych;
 - e) w 11 przypadkach¹⁰⁶, w sposób nieprawidłowy opisano datę wystawienia dowodów lub dokonano wpisu daty, której dowód księgowy nie zawierał;
 - f) w pięciu przypadkach¹⁰⁷ wskazano nieprawidłową datę dokonania zapłaty;
 - g) w jednym przypadku¹⁰⁸ nie opatrzono datą dokonania poprawki daty zakończenia okresu, za jaki dokonano wydatku.

(akta kontroli str. 2361-2381, 2382-2901)

Prezes zeznał: *Drobne błędy wynikają z niedopatrzenia, z uwagi na obszerność dokumentacji. Powyższe uchybienia nie miały wpływu na realizację umowy.*

(akta kontroli str. 3316, 3317, 3328-3340)

W ocenie NIK skala opisanych powyżej nieprawidłowości powoduje, że nie mogą być one traktowane jako uchybienie formalne. Niezgodne z przepisami sporządzanie i zatwierdzanie dowodów księgowych utrudniało rozliczanie udokumentowanych nimi operacji gospodarczych.

5. Stowarzyszenie powierzyło realizację zadań czterem osobom, których udział w projekcie nie został zgłoszony Dysponentowi Funduszu, przed rozpoczęciem wykonywania zadań przez te osoby.

Stosownie do § 17 ust. 2 lit. a, ust. 3 i ust. 5 umowy dotacji, zmiany do umowy w zakresie osób wskazanych w dokumentacji do realizacji zadania mogły zostać wprowadzone w drodze poczty elektronicznej. Dla swej skuteczności wymagały jednak akceptacji opiekuna zadania. W celu dokonania zmian w ofercie, konieczne było wypełnienie i przesłanie podpisanego formularza zmian na adres mailowy opiekuna zadania, oraz (po zatwierdzeniu zmian) zaktualizowanie oferty i przesłanie jej wraz z formularzem zmian na adres Ministerstwa Sprawiedliwości.

¹⁰² 70,5% badanej próby 217 dowodów księgowych.

¹⁰³ 30% badanej próby dowodów.

¹⁰⁴ 20,3% badanej próby dowodów.

¹⁰⁵ 17% badanej próby dowodów.

¹⁰⁶ 5,1% badanej próby dowodów.

¹⁰⁷ 2,3% badanej próby dowodów.

¹⁰⁸ 0,5% badanej próby dowodów.

Do zarządzania projektem i realizacji zadań merytorycznych w redakcjach serwisów internetowych *szczecinskie24.pl* i *lubelskie.info* zaangażowano osoby, które w okresach wykonywania powierzonych czynności nie zostały wymienione w ofercie do umowy dotacji (pkt II. 6¹⁰⁹) i jej zaktualizowanych wersjach przedłożonych Dysponentowi Funduszu.

Według rachunków przedłożonych do kontroli NIK:

- M. R. – W. pełniła w okresie 1-31 stycznia 2022 r. funkcję dyrektora ds. medialnych, pomimo że zamiar zaangażowania tej osoby zgłoszony został Dysponentowi Funduszu w formularzu zmian z 25 stycznia 2022 r. i w ofercie zaktualizowanej z 28 stycznia 2022 r., tj. na koniec miesiąca, w którym osoba ta wykonywała działania, za które otrzymała wynagrodzenie na podstawie rachunku nr 01/01/2022 z 1 marca 2022 r.;
- G. Ś. wykonywał w okresie 1-31 października 2020 r. czynności redaktora naczelnego w redakcji Szczecin, pomimo że zamiar zaangażowania tej osoby zgłoszony został Dysponentowi Funduszu w formularzu zmian i w ofercie zaktualizowanej z 27 października 2020 r., tj. na koniec miesiąca, w którym osoba ta wykonywała działania, za które otrzymała wynagrodzenie (rachunek nr 1.2020 z 3 listopada 2020 r.);
- N. W. wykonywała w okresie 1-31 stycznia 2022 r.¹¹⁰ czynności kierownika redakcji w Lublinie, pomimo że zamiar zaangażowania tej osoby zgłoszony został Dysponentowi Funduszu w formularzu zmian z 25 stycznia 2022 r. i w ofercie zaktualizowanej z 28 stycznia 2022 r., tj. na koniec miesiąca, w którym osoba ta wykonywała działania, za które otrzymała wynagrodzenie (rachunek nr 01/01/2022 z 1 lutego 2022 r.);
- B. Cz. wykonywał w okresie 1-31 stycznia 2021 r. czynności dziennikarza w redakcji Szczecin, pomimo że zamiar zaangażowania tej osoby zgłoszono Dysponentowi Funduszu w ofercie zaktualizowanej z 12 stycznia 2021 r., tj. w trakcie miesiąca, w którym osoba ta wykonywała czynności, za które otrzymała wynagrodzenie (rachunek nr 01.2021 z 5 lutego 2021 r.).

(akta kontroli str. 359-438, 873-951, 2414-2415, 2431-2433, 2435-2436, 2447-2449, 2481-2482, 2618-2619, 2682-2684, 3348-3419)

Prezes zeznał: *Jestem Prezesem i koordynatorem projektu od 1 stycznia 2022 r. W związku z dużą dynamiką kadrową w Projekcie po konsultacji telefonicznej z opiekunem projektu, wprowadziliśmy do realizacji te osoby, a następnie je w sposób formalny zgłosiliśmy. Zostały one zaakceptowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości.*

(akta kontroli str. 3316, 3317, 3328-3340)

Były Prezes wyjaśnił: *nie pamiętam przyczyn zgłoszenia z opóźnieniem. Na pewno było to konsultowane z opiekunem projektu i dostaliśmy informację, że taki pracownik powinien być zgłoszony w danym miesiącu, w którym wykonuje pracę. To były początki realizacji projektu, w dalszym okresie staraliśmy się zgłaszać takie osoby z wyprzedzeniem.*

(akta kontroli str. 3582-3590)

6. Niegospodarne wydatkowanie kwoty 69,5 tys. zł na sfinansowanie studiów i szkoleń, które nie były niezbędne dla realizacji zadań objętych umową dotacji.

Na podstawie § 3 pkt 3 lit. a) umowy dotacji, wydatki na realizację przedmiotu umowy winny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad:

¹⁰⁹ Zasób kadrowy przewidywany do zaangażowania przy realizacji zadania zapewniający jego właściwą realizację, w tym również pod względem organizacyjnym, merytorycznym oraz finansowym.

¹¹⁰ Według opisu rachunku 01/01/2022 z 1 lutego 2022 r.

uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. Według § 3 pkt 9 lit. a) i b) umowy dotacji wydatki były kwalifikowalne, jeżeli były niezbędne do realizacji zadania, racjonalne i efektywne.

Kontrola wykazała, że Prezesi Stowarzyszenia, w sposób niegospodarny oraz z naruszeniem ww. postanowień umowy dotacji wydatkowali 61,5 tys. zł¹¹¹ z tytułu czesnego za udział w studiach podyplomowych MBA i studiach niestacjonarnych II stopnia na kierunku zarządzanie przez osoby posiadające wykształcenie, doświadczenie i kompetencje do pełnienia powierzonych im obowiązków. Były Prezes wydatkował niegospodarnie 8 tys. zł za udział trzech osób w kursie języka angielskiego¹¹², pomimo że umiejętności nabyte przez uczestników kursu pozostawały bez wpływu na osiągnięcie rezultatów i produktów zadań objętych umową dotacji.

Zgodnie z kosztorysem określonym w pkt III. oferty, potrzeba zwiększenia kompetencji kadry realizującej akcje i przedsięwzięcia informacyjne spowodowana była koniecznością: poznawania nowych metod, technologii i technik informacyjnych do prowadzenia akcji i przedsięwzięć informacyjnych; podnoszenia kompetencji w zakresie wykonywania zawodów dziennikarskich i pracy w nowoczesnych mediach.

Według oferty do umowy dotacji i ofert zaktualizowanych w trakcie realizacji projektu, A. S. pełniący funkcję dyrektora ds. medialnych i koordynatora zadania posiadał doświadczenie: w zarządzaniu organizacjami pozarządowymi Stowarzyszenie Przyjaciół Zdrowia, Fidei Defensor i Ośrodkiem Pomocy Osobom Pokrzywdzonym; w koordynacji projektów; finansach i księgowości oraz prowadzeniu kampanii informacyjnych.

Kierownik redakcji i redaktor naczelny (prywatnie osoba najbliższa Prezesa) posiadała¹¹³: wykształcenie, tj. ukończone studia na kierunkach: Marketing i Zarządzanie, Socjologia oraz w zakresie kierowania zespołem (studia podyplomowe AFT Leadership Coaching School); doświadczenie: na stanowiskach kierowniczych i menedżerskich w zakresie organizacji i nadzoru nad wdrożeniem pracowników, kaskadowych metod prowadzenia projektów, wdrażania zmian organizacyjnych oraz metod zarządzania, tworzenia i wdrażania planów naprawczych; kompetencje w zakresie ekonomii.

Kierownik redakcji i dyrektor ds. medialnych P. Sz. posiadała wykształcenie (ukończone studia na kierunku Zarządzanie i Marketing), doświadczenie na stanowisku redaktora naczelnego, kierownika redakcji i w dziale koordynacji stacji telewizyjnej, niezbędne do realizacji zadań na stanowiskach kierownika redakcji i dyrektora ds. medialnych.

(akta kontroli str. 2756-2777, 2902-2904, 3554-3572)

Prezes zeznał: *Po okresie pandemii organizacje przeszły głównie na system pracy zdalnej. Na zajęciach były przedstawiane nowoczesne systemy zarządzania kapitałem ludzkim dostosowane do zmiennej rzeczywistości, a także aktualne instrumenty informatyczne możliwe do zarządzania kapitałem ludzkim.*

W zakresie wpływu umiejętności nabytych przez uczestników kursu na osiągnięcie rezultatów i produktów zadania określonych w ofercie do umowy dotacji i jej późniejszych zmianach, Prezes zeznał: *W tamtym okresie nie byłem koordynatorem*

¹¹¹ Na podstawie faktur: z 22 października 2021 r. nr FV/216/2021, FV/217/2021; z 22 lutego 2022 r. nr FV/42/2022, FV/43/2022; z 21 lipca 2022 r. nr FV/173/2022, FV/174/2022; z 11 października 2022 r. nr FV/240/2022; z 16 stycznia 2023 r. nr FV/3/2023; z 18 stycznia 2023 r. nr 00018/0006/23, 00019/0006/23; z 22 listopada 2023 r. nr FV/186/2023.

¹¹² Poziom podstawowy A1; na podstawie umowy i faktury nr 5/10/2020 z 26 października 2020 r.

¹¹³ Według oferty o sumie kontrolnej c75d-9e0b-62f1 (załącznik nr 3 do aneksu nr 3 z 7 marca 2022 r. do umowy dotacji).

projektu (...), jednakże wiem, że język angielski był niezbędny do poruszania się w środowisku World Press, w którym były obsługiwane strony internetowe, a także wszelkie aplikacje, które obsługiwały to środowisko. Znajomość języka angielskiego była bardzo przydatna w efektywności pracy, w szczególności w publikacji wszelkich artykułów i materiałów, co przekładało się na wzrost i jakość wskaźników.

(akta kontroli str. 3316, 3317, 3328-3340)

Były Prezes wyjaśnił: wydatek był poniesiony w ramach kategorii wydatków związanych z podnoszeniem kwalifikacji. To były wydatki merytoryczne, zaakceptowane przez Dysponenta Funduszu. Udział brało kilka osób ze Stowarzyszenia, zaangażowanych w realizację zadania, nie pamiętam już kto. Zamysłem tego wydatku było profesjonalizowanie kadry po to, żeby treści publikowane na portalach internetowych były profesjonalne, nowoczesne i atrakcyjne dla odbiorców. Zdarzało się, że na portalach publikowane były informacje pozyskane ze źródeł zagranicznych. Dlatego uznaliśmy, że znajomość języka angielskiego wśród kadry jest uzasadniona.

(akta kontroli str. 3582-3590)

NIK zauważa, że Stowarzyszenie posiadało doświadczenie w zdalnym zarządzaniu realizacją projektu, w którym zadania merytoryczne, od rozpoczęcia realizacji umowy w 2020 r. były wykonywane zdalnie przez dwa z trzech zespołów redakcyjnych (w Lublinie i Radomiu). Stosownie do oferty złożonej w konkursie, właściwą realizację projektu miała zapewnić doświadczona kadra, w tym redaktorzy naczelni, kierownicy redakcji i dziennikarze odpowiedzialni za tworzenie i publikację artykułów. Ponadto, w umowie dotacji i ofercie nie określono warunków publikowania treści dedykowanych odbiorcom zagranicznym posługującym się językiem innym niż język polski. Docelowym odbiorcą materiałów wytworzonych w projekcie, według oferty byli mieszkańcy trzech regionów w kraju: szczecińskiego, lubelskiego i radomskiego.

Powyższe oznacza, że ze środków dotacji sfinansowano wydatki, które służyły podnoszeniu ogólnych kompetencji zawodowych wybranych osób, a nie kompetencji mających zastosowanie w prowadzeniu projektu finansowanego z dotacji celowej. Wydatki te nie były niezbędne dla realizacji zadań objętych umową i są w ocenie NIK niekwalifikowalne.

7. Udzielenie w trybie niekonkurencyjnym zamówień na wykonanie usług obejmujących prowadzenie kampanii reklamowych i działań marketingowych w Internecie na lata 2020-2023, na łączną kwotę 774 900 zł.

Na podstawie § 6 ust. 2 umowy dotacji Wykonawca, który nie był z mocy ustawy Prawo zamówień publicznych zobowiązany do jej stosowania, wydając środki pochodzące z dotacji na zakupy towarów i usług przewidzianych w § 42 pkt 1, pkt 3- 5 oraz pkt 9 rozporządzenia w sprawie Funduszu Sprawiedliwości, miał obowiązek stosować określone w ustawie Prawo zamówień publicznych zasady równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości w odniesieniu do zamówień i konkursów, których wartość jest równa lub większa od wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 tys. euro netto¹¹⁴. Wykonawca miał także obowiązek bieżącego i kompletnego prowadzenia dokumentacji rzeczowej i księgowej dotyczącej realizowanych zadań (§ 9 ust. 2).

W wyniku badania postępowań o udzielenie zamówień, w wyniku których zawarto cztery kolejne umowy (na kwotę: 184 500 zł w 2020 r.¹¹⁵, 196 800 zł w 2021 r.¹¹⁶,

¹¹⁴ Zgodnie z kursem określonym w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów wydanym na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych.

¹¹⁵ Na podstawie umowy z 16 listopada 2020 r. zawartej na okres od 16 listopada do 30 grudnia 2020 r.

¹¹⁶ Umowa z 15 lutego 2021 r. na okres od 15 lutego do 30 grudnia 2021 r.

196 800 zł w 2022 r.¹¹⁷, 196 800 zł w 2023 r.¹¹⁸) na przeprowadzenie kampanii reklamowych i działań marketingowych w Internecie stwierdzono, że brak było dokumentacji potwierdzającej zastosowanie w toku tych postępowań zasad równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości. W dokumentacji postępowań za poszczególne lata brak było dowodów potwierdzających miejsce i czas publikacji ogłoszeń oraz datę i miejsce wpływu ofert. Wykonawca przedstawiał także Zamawiającemu niepodpisane informacje dotyczące realizacji umów (bez daty).

(akta kontroli str. 2834-2901, 3011-3013, 3014-3186)

Prezes zeznał: *Ogłoszenia były zamieszczone na stronie internetowej Stowarzyszenia, niefortunnie zrzuty ekranów nie zawierały daty publikacji. W Stowarzyszeniu nie było praktyki odnotowywania wpływu wszelkiej korespondencji. W okresie, gdy byłem Prezesem Stowarzyszenia, raport został przyjęty i nie zauważyłem braku podpisu.*

(akta kontroli str. 3316, 3317, 3328-3340)

Były Prezes wyjaśnił: *to ogłoszenie było publikowane na stronie internetowej Stowarzyszenia. Wśród materiałów zabezpieczonych przez Prokuraturę są dowody na przeprowadzenie tego postępowania. Oferta została złożona drogą mailową, stąd wiedza i przekonanie, kiedy wpłynęła. Nie pamiętam, dlaczego informacja nie została podpisana.*

(akta kontroli str. 3582-3590)

NIK podkreśla, że dokumentacja postępowań o udzielenie ww. zamówień przedłożona została kontrolerom NIK 1 lipca 2024 r., tj. jeden miesiąc przed jej zabezpieczeniem przez Prokuraturę¹¹⁹ (30 lipca 2024 r.). Do czasu zabezpieczenia dokumentacji związanej z realizacją umowy dotacji Stowarzyszenie na żądanie kontrolerów NIK nie przedłożyło dodatkowych dowodów dokumentujących miejsce i czas publikacji ogłoszeń, datę i miejsce wpływu ofert oraz datę podpisania informacji z realizacji zawartych umów.

Należy zatem uznać, że powyższe zamówienia zostały udzielone z naruszeniem zasad uczciwej konkurencji, a poniesione z tego tytułu wydatki w łącznej kwocie 774 900 zł stanowią wydatki niekwalifikowalne.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następującą uwagę:

Uwagi W związku z brakiem możliwości rozliczenia celów i rezultatów określonych w umowie dotacji, a tym samym zwymiarowania niekwalifikowalnych wydatków podlegających zwrotowi, NIK odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych. Jednocześnie kontrolerzy NIK w trybie art. 51 ust. 1 ustawy o NIK, poinformowali Dysponenta Funduszu o stwierdzonych nieprawidłowościach, które mogą wskazywać na bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania znacznej szkody w mieniu publicznym.

Wnioski Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

¹¹⁷ Umowa z 21 lutego 2022 r. na okres od 21 lutego do 30 listopada 2022 r.

¹¹⁸ Umowa z 15 lutego 2023 r. na okres od 15 lutego do 30 listopada 2023 r.

¹¹⁹ W sprawie o sygnaturze akt 1001-22.Ds.1.2024.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Szczecin, 4 kwietnia 2025 r.

Kontrolerzy
Aneta Arczewska
Specjalista kontroli państwowej

.....
/podpisano elektronicznie/

Adam Milczarek
Specjalista kontroli państwowej

.....
/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
p.o. Dyrektora
Jarosław Pułka

.....
/podpisano elektronicznie/